

Mikael Nisula & Antti Vähähyppä

KOKEMUKSIA OPISKELIJAVAIHDOSTA JA SEN HYÖDYISTÄ

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2014**

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Joulukuu 2014	Tekijä/tekijät Antti Vähähyppä & Mikael Nisula
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn nimi Kokemuksia opiskelijavaihdosta ja sen hyödyistä		
Työn ohjaaja Marko Ovaskainen		Sivumäärä [49 + 1]
Työelämäohjaaja Jorma Saloniemi, Peter Finell, Helena Ejsberg		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Centria-ammattikorkeakoulusta Erasmus-ohjelman kautta ulkomaanvaihdossa olleiden opiskelijoiden ajatuksia vaihtoajasta sekä siitä, miten se vaikutti opintoihin ja valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään kansainvälistymistä, kansainvälistymisen merkitystä työelämälle, kansainvälistyminen vaikutuksia yksilön osaamiseen ja työmarkkinakelpoisuuteen sekä opiskelijaliikkuvuutta Suomessa ja Centria- ammattikorkeakoulussa.</p> <p>Empiirinen tutkimus suoritettiin Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka ovat olleet opiskelijavaihdossa Erasmus-ohjelman kautta vuosina 2009–2014. Tutkimus suoritettiin Internet-kyselynä Webropol-ohjelmalla.</p> <p>Tutkimuksesta selviää, että vaihto-opiskelulla on ollut pääsääntöisesti positiivinen vaikutus opintoihin ja työllistymiseen valmistumisen jälkeen.</p>		

Asiasanat Erasmus, kansainvälistyminen, työmarkkinakelpoisuus, vaihto-opiskelu
--

Unit Kokkola	Date December 2014	Author/s Antti Vähähyyppä/ Mikael Nisula
Degree programme Business and administration		
Name of thesis Experiences and benefits of student exchange		
Instructor Marko Ovaskainen		Pages [49 + 1]
Supervisor Jorma Saloniemi, Peter Finell, Helena Ejsberg		
<p>The purpose of this thesis was to study Erasmus exchange students' thoughts about studying abroad. We also wanted to find out how the time abroad impacted on studies and what effects it had after graduation.</p> <p>The theoretical part deals with internationalization, the importance of internationalization in labor market, how internationalization affects the individual's knowledge and labor market eligibility, as well as the mobility of students in Finland and Centria University of Applied Sciences.</p> <p>The empirical study was conducted in Centria University of Applied Sciences, among students who have taken part in Erasmus exchange program in 2009-2014. The study was conducted using an internet survey via Webropol program.</p> <p>In this study we found out that exchange has had generally a positive impact on the studies and the employment after graduation.</p>		

Key words Erasmus, internationalization, labor market eligibility, exchange student
---

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 KANSAINVÄLISTYMINEN	2
2.1 Kansainvälistymisen merkitys	3
2.2 Kansainvälistyminen työelämässä	3
2.3 Luonnehdintaa kansainvälisyydestä ja kansainvälisestä osaamisesta	5
2.4 Tutkimustuloksia kansainvälisyydestä ja osaamisesta	7
2.5 Kansainvälisyys ja rekrytointi	9
3 KANSAINVÄLISTYMINEN AMMATTIKORKEAKOULUISSA	11
3.1 Vaihtoon lähteminen	12
3.2 Vaihdsta palaaminen	13
3.3 Liikkuvuus ammattikorkeakouluissa	13
3.4 Opiskelijaliikkuvuus aloittain sekä sukupuolittain	14
4 TUTKIMUSPROSESSI	17
4.1 Tutkimuksen taustatiedot ja tavoitteet	17
4.2 Tutkimuksen toteuttaminen	17
5 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	20
5.1 Tulosten vertailu sukupuolen perusteella	34
5.2 Tulosten vertailu eri alojen perusteella	35
5.3 Tulosten vertailu harjoittelussa sekä opiskelemassa olleiden kesken	40
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI	46
LÄHTEET LIITTEET	48
KUVIOT	
KUVIO 1. Erasmus-opiskelijoiden motivaatio työllistyä	6
KUVIO 2. Sukupuolten vaihtoaktiivisuus	16
KUVIO 3. Sukupuolijakauma	20
KUVIO 4. Vastaajien koulutusalat	21
KUVIO 5. Vaihtomaat	22
KUVIO 6. Vastaajien vaihtovuosi jakauma	23
KUVIO 7. Vaihdon tarkoitus	23
KUVIO 8. Ulkomaanvaihtoon hakemiseen vaikuttavat tekijät	24
KUVIO 9. Ongelmat vaihto-opiskelun aikana	25
KUVIO 10. Ulkomaan opintojen kohtaaminen kotimaassa	26
KUVIO 11. Kuinka hyödyllisiä ulkomailla suoritettut kurssit olivat	27
KUVIO 12. Jälkeenjääminen opinnoissa kotimaassa	28
KUVIO 13. Asenteen muutos opintoja kohtaan	29
KUVIO 14. Kehittyneet taidot vaihdon aikana	30

KUVIO 15. Halukkuus työskennellä ulkomailla	32
KUVIO 16. Vaihdon merkitys työnhaussa	32
KUVIO 17. Kansainvälisen kokemuksen hyödyllisyys työmaailmassa	33
KUVIO 18. Eri alojen syyt vaihtoon lähtemiselle	35
KUVIO 19. Vaihto-opiskelijoiden ongelmat koulutusaloittain	36
KUVIO 20. Vaihto-opiskelijoiden kehittyneimmät taidot koulutusaloittain	37
KUVIO 21. Kurssien hyödyllisyys ammatillisesta näkökulmasta koulutusaloittain	39
KUVIO 22. Asenteen muutoksen vertailu opiskelemissa ja harjoittelussa olleilla	40
KUVIO 23. Ongelmat ulkomailla opiskelemissa ja harjoittelussa olleilla	41
KUVIO 24. Vaihdon merkitys työnhaussa	42
KUVIO 25. Taitojen kehitys	43
KUVIO 26. Harjoittelijoiden ja opiskelijoiden halukkuus työskennellä ulkomailla	44

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulujen vaihto-opiskelu koulutusaloittain 2013.	15
TAULUKKO 2. Taitojen kehittyminen ulkomaanvaihdon aikana	31
TAULUKKO 3. Eri alojen vaihdon tarkoitus	35

1 JOHDANTO

Vaihto-opiskelun juuret alkavat 1980-luvulta, jolloin eurooppalaiset koulutusohjelmat Erasmus ja Comett aloittivat toimintansa. Maastrichin sopimuksen (1992) jälkeen koulutusohjelmia laajennettiin entisestään ja niiden merkitystä korostettiin koulutuksen kansainvälistymisessä. (Aalto 2003.) Nykypäivän Suomessa vaihto-opiskelua ei voida pitää vain harvojen etuoikeutena, vaan Suomen oppilaitosten kansainvälinen toiminta on laajentunut viime vuosina huomattavasti kaikilla koulutusasteilla.

Kansainvälisyys on tärkeä osa opintoja ja työelämää. Sijoittuupa yksilö töihin Suomeen tai ulkomaille on kansainvälistyminen oleellinen osa ammatillista osaamista. Ulkomailla voi syventää henkilökohtaista tietotaitoa ja ymmärrystä kansainvälisistä asioista sekä muista kulttuureista. Nämä asiat ovat arvokkaita ominaisuuksia, kun pyritään saamaan kilpailuetua työmarkkinoilla.

Olemme olleet itse vaihto-opiskelussa Kiinassa, Shanghaissa keväällä 2013. Suoritimme Shanghai yliopistossa liiketalouden opintojamme. Liiketalouden opintojen lisäksi suoritimme myös opintoja Kiinan kulttuurista. Tämän vuoksi olemme kiinnostuneita siitä, mitä vaihto-opiskelujakso ja elämä ulkomailla antaa opiskelijoille.

Halusimme opinnäytetyössämme selvittää, miten ulkomaanvaihto vaikuttaa positiivisesti ammatillisiin opintoihin ja omaan ajattelumaailmaan. Tätä selvitimme kyselylomakkeella, jonka lähetimme Erasmus vaihdossa olleille Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Kyselyn avulla tutkittiin opiskelijoiden mielteitä ulkomailla opiskelun tuomista hyödyistä. Lisäksi selvitettiin motivaatioita ulkomaanvaihtoon lähtemiseen ja siitä, kuinka opiskelu ulkomailla vaikutti henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

2 KANSAINVÄLISTYMINEN

Vuonna 2014 maailma on monimuotoisempi kuin koskaan ja ihmisillä on käytettävissään enemmän tietoa ja taitoa kuin aiemmin on osattu edes ajatella. Tämän kaiken on mahdollistanut maailman kansainvälistyminen sekä globalisaatio. Kansainvälistyminen Suomessa on ollut verrattain hidasta muihin länsieurooppalaisiin maihin verrattuna. Ensimmäinen kansainvälistymisaalto saapui Suomeen 1950-luvulla teollisuusalalle. Seuraavat aallot saapuivat 1970- 1980-luvulla, jolloin esimerkiksi pankkiala kansainvälistyi. Kaupan alan kansainvälistyminen alkoi 1980-luvulla. Voimakas kansainvälistyminen, josta tällä hetkellä puhutaan, on alkanut 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa ja termistä globalisaatio on alettu puhua 1990-luvun loppupuolella. (Vahvaselkä 2009.)

Kansainvälistyminen on nykyajan trendisana opiskelu- ja työmaailmassa. Koulut panostavat suuria summia vaihto-opiskeluun ja vaihto-ohjelmat kuten ERASMUS ovat suosittuja. Pelkästään Erasmus vaihto-ohjelmaan osallistui lukuvuonna 2012–2013 lähes 270 000 opiskelijaa. (EU 2013.) Samalla kun koulut panostavat kansainvälisyyteen, myös työnantajat arvostavat ulkomailla hankittua opiskelukokemusta, ja lähes puolet työnantajista ottaa huomioon kansainvälisen kokemuksen rekrytoinnissa. (CIMO 2005.)

Kansainvälistyminen on laaja käsite, jota voidaan käsitellä usealla eri tavalla ja monesta eri näkökulmasta. Käsitettä voidaan tarkastella maailmantalouden, kansantalouden sekä toimialan näkökulmasta, tai asiaa voidaan lähestyä yrityksen tai sen toiminnon näkökulmasta tai yrityksen työntekijöiden kansainvälistymisvalmiuksien kehyksenä. Kansainvälistyminen voidaan kokea kokonaisvaltaisena prosessina, jossa kansainvälisen toiminnan osuus kasvaa. Kokonaisvaltaisen kansainvälistymisen käsite sisältää sekä Suomeen sisään että Suomesta ulospäin suuntautuvan kansainvälistymisen. (Vahvaselkä 2009.)

2.1 Kansainvälistymisen merkitys

Maailma on jatkuvassa muutoksessa ja sen haasteet ovat globaaleja. Suuret megatrendit, kuten väestönmuutos ja niukat resurssit muokkaavat jokaisen yrityksen toimintakykyä. Kaikkein parhaiten menestyvät yritykset, joiden liiketoiminta perustuu näiden megatrendien aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseen. Megatrendit vaikuttavat myös yrityksiin, joiden

bisnes ei vaikuta suoraan trendien kautta. Siksi tarvitaan osaajia, jotka ymmärtävät megatrendejä. (Leppänen, Lähdemäki, Mokka, Neuvonen, Orjasniemi & Ritola, 2013.)

1990-luvun työsukupolvi vei 1992 EU:n jäsenenä aloittanutta Suomea eteenpäin kansainvälisyyteen. Kansainvälisen osaamisen merkitys oli tuolloin suuri, kun Suomi täytyi tuoda päättäviin pöytiin Euroopassa. Syntyi kansainvälisten osaajien tarve. Tällöin nämä kansainväliset osaajat pystyttiin myös hyvin tunnistamaan. Suuret yritykset rekrytoivat näitä osaajia isolla rahalla, eikä syyttä. Kun oli taitoa työskennellä monikulttuurisessa työyhteisössä, sai hyvät mahdollisuudet päästä työelämässä eteenpäin. 1990-luvulla Nokian nousu sai aikaan Suomessa teollisuuden rakennemuutoksen. Perinteisesti Suomen vientiä dominoineet metsäteollisuus ja paperikoneet saivat rinnalleen Nokian tuomat verkkojen, palvelujen ja kuluttajatuotteiden kaupan. Nokian osuus Suomen kokonaisviennistä nousi 20 prosenttiin. Tämän viennin takana olivat Nokian nuoret insinöörit ja kauppatieteilijät. (Leppänen ym. 2013, 15–16.)

2010-luvulla Suomen elinkeinorakenne on kuitenkin muuttunut, ja tarvitsemme Nokian tilalle uusia vientituotteita. Ongelman tähän tuo se, että haasteet ovat monimutkaistuneet. 2000-luvun haasteet vaativat laajempaa ymmärrystä ja vielä enemmän kansainvälistä osaamista kuin 1900-luvulla. Nykypäivän Suomessa kansainvälistymisen ansiosta kansainvälisen osaajan määritelmä on laajentunut sekä monimutkaistunut, ja tämän osasy on työelämän kansainvälisyyden muuttuminen. (Leppänen ym. 2013, 15–16.)

2.2 Kansainvälistyminen työelämässä

Miten kansainvälisyys on sitten muuttanut työelämää ja minkälaisia merkityksiä sillä on ollut? Kun lähdetään avaamaan työelämän kansainvälistymistä, löydetään neljä keskeistä muutosta, jotka kansainvälistyminen on tuonut: koulutustaso on noussut, Internet on tullut työpaikoille, koti- ja globaalien markkinoiden välinen raja on hämärtynyt sekä työperäinen maahanmuutto on auennut. (Leppänen ym. 2013, 16.)

Kansainvälistymisen myötä globaalinäkökulma on suomalaisessa koulutuksessa mukana aivan eri tavalla kuin esimerkiksi 1970-luvulla, jolloin peruskoulu-uudistuksella kieliä aloitettiin opettamaan jokaiselle koulunkävijälle. Koulutukseen on aina panostettu Suomessa, mutta koulutustaso on viime sukupolvien aikana noussut aivan uudelle tasolle. Tästä kertoo

se, että Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 yli 80 % 20–34 vuotiaista Suomessa oli suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon. (Leppänen ym. 2013, 16–19.)

Internet ja sen käyttö on muuttanut ja kansainvälistänyt työmaailmaa enemmän kuin mikään muu asia viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Ennen internetiä työ oli rajoittunut selvästi yhteen ympäristöön, mutta internetin myötä voidaan olla reaaliaikaisesta yhteydessä kollegoihin ja asiakkaisiin ympäri maailmaa sekä informaation analysointiin on uusia työkaluja. Internet on poistanut rajat informaation liikkumiselta, mikä on muuttanut työtä vaikeammin ennakoitavaksi. Tämän myötä myös taidot, joita tarvitaan työelämässä, ovat muuttuneet. (Leppänen ym. 2013, 16–19.)

Kansainvälistymisen ansiosta raja koti- ja globaalien markkinoiden välillä on hämärtynyt. Ennen kansainvälisyys yrityksessä merkitsi sitä, että tuotteita myytiin ulkomaille ja se oli lähinnä suurien teollisuusyritysten asia. 90-luvun laman jälkeen kansainvälisyys alkoi tarkoittaa sitä, että suomalaisilla yrityksillä oli toimipisteitä globaalisti ympäri maailmaa eikä tuotanto keskittynyt vain Suomeen, vaan tuotteita valmistettiin siellä, missä tuotanto oli halvinta järjestää. (Leppänen ym. 2013, 16–19.)

Kansainvälistymisen myötä suuria määriä suomalaisia on lähtenyt työn perässä ulkomaille, mutta tämä on toteutunut myös toisinpäin eli työperäinen muutto Suomeen on noussut räjähdysmäisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. 2000-luvun alussa oltiin yleisesti sitä mieltä, että ulkomaisten työntekijöiden määrä Suomessa pysyy verrattain pienempänä kuin muissa Euroopan maissa, mutta nykyään on Suomessa jo esimerkiksi lääkäreitä Virosta, maataloustyöntekijöitä Puolasta sekä koodaajia Intiasta. Työntekijöiden kansainvälistymisen takia, täytyy suomalaistenkin muuttaa asennettaan ulkomaisiin työntekijöihin sekä yrittää ymmärtää heidän ajattelutapaansa ja tapaa tehdä töitä. (Leppänen ym. 2013, 16–19.)

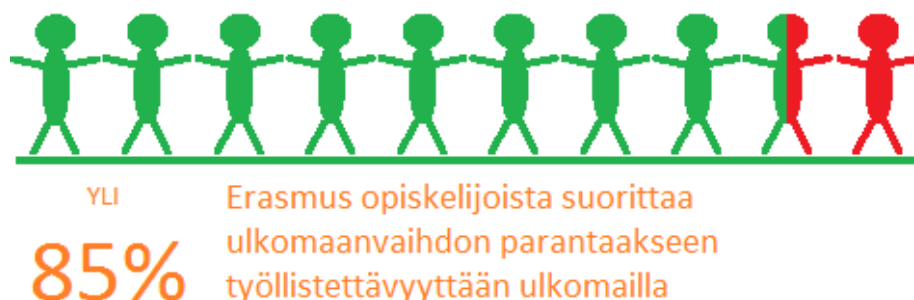
2.3 Luonnehdintaa kansainvälisyydestä ja kansainvälisestä osaamisesta

Suomella on melko pitkät perinteet opiskelijoiden liikkuvuudessa. Perussyyt opiskelijoiden vaihtoon lähtemiseen ovat nykypäivänä melko erilaiset kuin ennen. Aikaisemmin suomalaiset lähtivät ulkomaille opiskelemaan koska Suomessa koulutusohjelmien tarjonta oli

suppea. Nykyään tärkeäksi on muodostunut kansainvälistymisen ja arvokkaiden kokemusten saaminen ulkomailta. (Saarikallio-Torp, Wiers-Jenssen, 2010, 69–70.)

Tulevaisuudessa osaamisessa korostuu uteliaisuus maailmaa ja sen muutoksia kohtaan. Suomi ja suomalaiset ovat tällaisissa tilanteissa olleet aina hyviä. Suuria vahvuuksiamme ovat ratkaisukeskeisyys ja ennakkoluulottomuus. Yksi innovaatioiden ja ratkaisukeskeisyyden taustalla oleva inhimillinen tekijä on uteliaisuus. Tehty tutkimus viittaa siihen, että uteliaisuus tuottaa merkittävää arvoa suomalaiselle työelämälle. Kansainvälistä kokemusta omaavien opiskelijoiden ja työntekijöiden yhteiseksi piirteeksi muodostui uteliaisuus ja kiinnostus maailman suuria kysymyksiä kohtaan. Näillä ihmisillä on mahdollisuus ennakkoluulottomuudellaan tunnistaa uusia markkinoita, tehdä yhteistyötä yli monenlaisten rajojen ja ymmärtää hyvinkin erilaisten ihmisten tarpeita. Näitä ihmisiä kannattaisi jokaisen yrityksen rekrytoida. Suurin osa työnantajista ei kuitenkaan osaa tunnistaa näitä kansainvälisiä osaajia, eivätkä osaajatkaan ymmärrä omaa potentiaaliaan aina itsekään. (Leppänen ym. 2013, 7-8.)

Ulkomaanvaihdossa olevat opiskelijat tai harjoittelijat eivät ainoastaan paranna ammatillista osaamista, vaan myös kehittävät työnantajien arvostamia työelämän valmiuksia. Opiskelijoiden motivaatiosta kertoo se, että suurin osa vaihtoon lähtijöistä haluaa parantaa työllistävyyttään ulkomailla (Kuvio 1). Euroopan Unionin teettämä tutkimus Erasmus-opiskelijavaihto-ohjelmasta osoittaa, että ne nuoret, jotka ovat hankkineet kansainvälistä kokemusta, ja ovat valmistuneet, pärjäävät muita paremmin työmarkkinoilla. Kansainvälistä kokemusta saaneilla opiskelijoilla on myös puolet pienempi vaara jäädä pitkäaikaistyöttömäksi kuin niillä, jotka eivät ole opiskelleet tai olleet harjoittelussa ulkomailla. Viisi vuotta valmistumisen jälkeen ulkomaanvaihdossa olleiden työttömyysaste on 23 prosenttia alhaisempi kuin niiden, jotka ovat suorittaneet opintonsa kokonaisuudessaan Suomessa. (Euroopan komissio 2014.)

KUVIO 1. Erasmus opiskelijoiden motivaatio parantaa työllistettävyyttä ulkomailla

Työnantajien tärkeinä pitämiin rekrytointikriteereihin kuuluvat esimerkiksi luotettavuus, ongelmaratkaisutaidot sekä kyky hakea ja käsitellä tietoa. Työnantajat, jotka arvostavat kansainvälistä osaamista, arvostavat myös kielitaitoa ja vaihto-opiskelukokemusta. Suomalainen työnantaja yhdistää kansainvälisen osaamisen sellaisiin ominaisuuksiin kuin sitkeys, ongelmanratkaisukyky, itsetunto, itsevarmuus, empatia ja luotettavuus. Monet näistä ominaisuuksista nousevat suomalaisen työelämän tärkeimpien rekrytointikriteerien joukkoon. Monet edellämainituista ominaisuuksista ovat kuitenkin vaikeasti tunnistettavissa rekrytointiprosessissa. Voikin olla, että kansainvälinen osaaminen on hyvä kriteeri, jonka avulla voidaan tunnistaa muita työnantajien positiivisiksi määrittämiä ominaisuuksia. Näin ei kuitenkaan aivan vielä tapahdu. Tähän asti kansainvälinen osaaja on nähty pääosin kielitaitoisena ja eri kulttuureja ymmärtävänä henkilönä. (Leppänen ym., 2013, 32–35.)

Kansainväliset osaajat eivät välttämättä käy pelkästään vaihdossa tai työskentele ulkomailta. Nykypäivänä kansainvälisen median ja kulttuurin käyttäminen on yleistä ja se tuo myös kansainvälistä osaamista. Nämä median käyttäjät saattavat myös itse tuottaa sisältöjä ja käyttää globaaleja palveluja. He ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa erilaisten globaalien vertaisryhmien kanssa. Tärkein asia on se, että vaikeiden ongelmien aikakaudella pitää työelämän ymmärtää uusia ongelmia ja niiden muotoja. Kansainvälistä osaamista ja sen tuomia arvoja ei ole tarpeeksi hyvin tunnistettu. Kansainvälisen osaamisen paremmassa hyödyntämisessä on merkittävä potentiaali yrityksille ja julkiselle sektorille. Kansainvälinen osaaminen ei ole pelkästään kielitaitoa ja kulttuurien hyvää ymmärtämistä. Kansainvälinen osaaminen on esimerkiksi kiinnostusta maailman moniin kysymyksiin uteliaisuutta. (Leppänen ym., 2013, 23.)

Ulkomailla opiskelun ja kansainvälisyyden välillä on selkeä yhteys. Mitä pidemmän ajan ihminen on asunut tai opiskellut ulkomailla, sitä kansainvälisemmäksi hän itsensä kokee. Kansainvälisyyden merkitys ei ole kuitenkaan yksiselitteinen. Perinteiseen kansainväliseen osaamiseen liitetään kielitaito, suvaitsevaisuus ja kulttuurien osaaminen. Tämä perinteinen ajattelumalli on helppo ymmärtää. Perinteinen kansainvälisen osaamisen määritelmä on kuitenkin aikansa elänyt, liian kapea. Nykypäivänä kansainvälisyyteen liitetään enemmän asioita. Kansainvälinen osaaminen onkin paljon laajempi ja vaikeammin käsiteltävä kokonaisuus. Kansainvälisen osaajan monet ominaisuudet ovat sellaisia joita ei osata nimetä ja tunnistaa työelämässä, vaikka näistä taidosta olisi paljon höytyä julkisille organisaatioille ja yrityksille. (Leppänen ym. 2013, 22–23.)

2.4 Tutkimustuloksia kansainvälisyydestä ja osaamisesta

Vuonna 2005 CIMO teki tutkimuksen kansainvälisestä osaamisesta työelämässä. Lopputulos yllätti: yritykset eivät rekrytoidessaan juurikaan arvostaneet kansainvälistä kokemusta. Onko asia muuttunut vuonna 2012? CIMOn kyselyyn vastasi 283 työnantajaa ja 1770 opiskelijaa. Tulokset osoittivat myös vuonna 2012, ettei työnantajien suhtautuminen ollut muuttunut. Kansainvälinen osaaminen ei ollut lähelläkään tärkeimpiä kriteerejä. Tämä ei kuitenkaan ollut yllätys. Kahdeksan vuotta saattaa olla pitkä aika teknologiselle kehitykselle, mutta kulttuuriselle muutokselle se on äärimmäisen lyhyt. Vuosien 2005- 2013 välisenä aikana on kuitenkin tapahtunut paljon. Nykypäivänä kansainvälisyys on osa jokapäiväistä arkea. Vaikka työnantajat eivät pidä kansainvälisyyttä tärkeänä rekrytointikriteerinä, ovat sen sisältämät taidot kuten kommunikointitaidot ja yhteistyökyky tärkeimpien rekrytointikriteerien joukossa. (Leppänen ym. 2013, 31–33.)

Aineistosta nousi esiin, että vain 36,5 prosenttia työnantajista piti kansainvälistä osaamista merkittävänä rekrytointikriteerinä. Toisaalta 22,3 % työnantajista ei ollut lainkaan kiinnostunut kansainvälisestä osaamisesta. Opiskelijoista 61,2 % piti kansainvälistä osaamista hyödyllisenä työelämässä. Opiskelijat myös arvioivat työnantajien arvostavan kansainvälistä osaamista enemmän kuin työnantajat todellisuudessa arvostavat. (Leppänen ym. 2013, 30.)

Yritykset eivät kykene tunnistamaan kansainvälisiä osaamisia rekrytoinnissaan. Tämän takia rekrytoinnille olisikin luotava työkalut, joilla kansainvälisen osaamisen taidot saatai-

siin selville. CIMO:n teettämä kysely ominaisuuksista, joihin työnantajat yhdistävät kansainvälisen osaamiseen avaa hiukan kansainvälisen osaamisen merkitystä. Kansainvälisen osaamisen arvostus liittyy hieman erikoisiinkin asioihin rekrytoinnissa, kuten luovuuteen ja yhteistyökykyyn. Suomalaiset työnantajat ovat myös yhtä mieltä siitä, että kansainvälinen osaaminen ei ole laiskuutta tai elitismia.

Kyselyn perusteella opiskelijat kokevat kansainvälisen osaamisen yhdistyvän pitkälti samoihin asioihin kuin työnantajatkin. Esiin opiskelijoilla nousi ”kyky ajatella laatikon ulkopuolelta”. Tälle ryhmälle opiskelijoita kansainvälinen osaaminen on kykyä verkostoitua, olla luova ja toimia helposti erilaisten ihmisten kanssa. Kansainvälisessä osaamisessa näyttäisi olevan kaksi puolta. 1) Kansainvälinen osaaminen on hyvin laajasti tunnettuja asioita, joiden kautta kansainvälisyys osataan selittää, kuten kielitaito ja kulttuurien tunteminen. 2) Kansainvälinen osaaminen on myös muita todella tärkeitä asioita, jotka kyllä koetaan tärkeäksi, mutta niitä ei osata nimetä tai niitä ei yhteisesti jaeta. Puolet suomalaisista työnantajista yhdistää kansainvälisen osaamisen sellaisiin ominaisuuksiin kuin empatia, sitkeys, itsevarmuus ja kiinnostus uusia asioita kohtaan. Kaikki näistä ominaisuuksista nousivat suomalaisten työnantajien tärkeimpien rekrytointikriteerien joukkoon. Vaikka kansainvälistä osaamista ei pidettäisi tärkeänä rekrytointikriteerinä kokonaisuutena, kulkee se yhdessä monien tärkeinä pidettyjen taitojen ja ominaisuuksien kanssa. Mikäli kansainvälinen osaaminen ymmärrettäisiin ”isommissa kansissa”, voisi olla, että useampi työnantaja pitäisi sitä nykyistä huomattavasti tärkeämpänä rekrytointikriteerinä. (Leppänen ym. 2013, 35–37.)

Kun puhutaan työnantajien mielipiteistä kansainvälisen kokemuksen tuomiin taitoihin, nousee kielitaito selvästi yli muiden. Korostaen koulukielitaidon ja käytännön kielitaidon eroa, on jälkimmäinen kykyä uskaltaa käyttää vieraita kieliä arkipäiväisissä tilanteissa. Juuri tätä tarvitaan työelämässä. Kaiken kaikkiaan työnantajat pitävät suomalaisia nuoria hyvin kielitaitoisina, mutta käytännön tilanteissa uskotaan kuitenkin kielitaidon paranevan ja tuovan paljon lisää koulussa opittuun asiaan. Vaikka ei ulkomailla opitulla kielellä olisikaan tekemistä tulevan työn kanssa, on vieraan kielen opettelu ja käyttäminen ”avannut lukkoja”. Tämän jälkeen muiden kielten käyttö on helpompaa. Ulkomailla opiskelu tai harjoittelu koetaan erinomaisena keinona hankkia kulttuurista ymmärrystä, elämänhallintataitoja sekä avartaa näkemyksiä. Ulkomailla olleiden opiskelijoiden ja työnantajien mielipiteet ulkomailla oppimisesta ovat samat: kielitaito, kulttuurituntemus, elämänhallintatai-

dot ja sosiaaliset valmiudet. CIMO:n teettämän tutkimuksen mukaan vajaa viidennes kyselyyn osallistuneista työnantajista toi esille sen, että ulkomailla voi oppia jotain uutta omaan ammattialaan liittyvää. Tämä osuus on kohtalaisen pieni verrattuna kielitaitoon tai kulttuurisiin valmiuksiin. Ennen kaikkea työnantajat uskovat kansainvälisen kokemuksen tuovan työelämävalmiuksia ja kansainvälisiä valmiuksia ei niinkään ammatillisia valmiuksia. (Garam 2005, 38–39.)

2.5 Kansainvälisyys ja rekrytointi

Rekrytointipäätöstä tehdessään 92 prosenttia työnantajista etsii hakijoista juuri niitä ominaisuuksia, joita Erasmus vaihto-ohjelma edistää, kuten itseluottamusta, suvaitsevaisuutta, ongelmanratkaisutaitoja, päättäväisyyttä, uteliaisuutta sekä omien heikkouksien ja vahvuksien tuntemista. Tutkimuksissa on käynyt ilmi, että nämä ominaisuudet ovat Erasmus-opiskelijoilla vahvempia jo ennen vaihdon alkamista. Ulkomaanvaihdon jälkeen näiden ominaisuuksien ero muihin opiskelijoihin on kasvanut jo 42 prosenttia. Myös työharjoittelu ulkomailla kantaa hedelmää. Erasmus-työharjoittelijoista yli kolmannekselle tarjotaan työpaikkaa yrityksestä, jossa he ovat suorittaneet työharjoittelun. Tutkimuksista on myös käynyt ilmi, että ulkomaanharjoittelun suorittaneet ovat yrittäjähenkisempiä kuin pelkästään kotimaassa opiskelleet. Yksi kymmenestä Erasmus-harjoittelijasta on perustanut oman yrityksen ja yli kolme neljästä suunnittelee tai voisi kuvitella perustavansa yrityksen. (Euroopan komissio 2014.)

Suuri osa (84 %) suomalaisista ulkomailla opiskelleista on hakenut ja löytänyt työn valmistuttuaan. Vain kolme prosenttia on hakenut töitä, mutta ei ole saanut. Yleensä valmistuneet saavat työpaikan vastaamalla työpaikkailmoituksiin. Ulkomailla opiskelleet ovat löytäneet useammin ensimmäisen työpaikkansa ystävän tai tutun kautta kuin Suomessa koko tutkimuksen suorittaneet opiskelijat. (Saarikallio-Torp & Wiers-Jensen. 2010, 70.)

Minkälaisissa tilanteissa ja asioissa kansainvälistä kokemusta voi työelämässä hyödyntää? Ulkomailla opittuja asioita ja saatuja kokemuksia voi hyödyntää niin kansainvälisessä toiminnassa kuin myös tilanteissa, jotka eivät suoraan leimaannu kansainväliseen toimintaan. Tyypillisesti tilanteet, jotka liitetään kansainväliseen toimintaan, liittyvät ulkomaalaisten kanssa kommunikointiin, kuten yhteydenpitoon ulkomaalaisiin kollegoihin tai yhteistyökumppaneihin tai ulkomaisten asiakkaiden palveluun. On myös muita tilanteita, joissa ul-

komailla opittua voi hyödyntää, esimerkiksi tiedonhaku kansainvälisistä lähteistä sekä työt, joissa vaaditaan jonkin kansainvälisen asiasisällön tuntemusta, kuten kansainväliset oikeudet. On myös asioita, jotka eivät suoraan liity kansainväliseen toimintaan, mutta niissä voi hyödyntää ulkomailla opittuja asioita. Työnantajat toivat esille ei-kansainvälisissä tilanteissa erilaiset vuorovaikutustilanteet kuten asiakaspalvelutehtävät, myynti- ja markkinointitehtävät tai ohjaus ja koulutustehtävät. Työnantajien mielipiteet kertovat, että ulkomailta saadulla kokemuksella on selvästi positiivinen vaikutus opiskelijan sosiaalisella tasolla. Osa työnantajista kokee ulkomailla opiskelun tuovan niin yleispäteviä valmiuksia, että niitä voi hyödyntää lähes tilanteessa kuin tilanteessa. Työnantajat yhdistävät kansainvälisen kokemuksen todellisen hyödyntämisen kansainvälisiin työtilanteisiin. Mikäli työtehtävään ei suoraan sisälly kansainvälistä toimintaa, on ulkomailla opiskelun tuoma hyöty vaikeasti huomattavaa ja epäsuoraa. (Garam, 2005, 52–53.)

3 KANSAINVÄLISTYMINEN AMMATTIKORKEAKOULUISSA

Opiskelijat ammattikorkeakouluissa voivat suorittaa osan tutkinnostaan ulkomailla. Ulkomaille lähdetään opiskelemaan vaihto-ohjelman kautta tai omatoimisesti. Vaihtokohteet ja ohjelmat vaihtelevat oppilaitosten mukaan. Kaikilla ammattikorkeakouluilla on kuitenkin useita yhteistyöoppilaitoksia ympäri maailmaa, ja näin ollen vaihtoehtoja opiskelukohteille on useita. Mikäli vaihto-ohjelman kautta ei löydy sopivaa vaihtopaikkaa, on opiskelijalla mahdollisuus järjestää itse vaihto-opiskelupaikka. Suosituimmat ja suurimmat vaihto-ohjelmat korkeakouluopiskelijoilla ovat Erasmus (Euroopan kohteet) ja Nordplus (Pohjoismaat). Myös Euroopan ulkopuolisia vaihtokohteita on tarjolla. (2014. Vaihto-opiskelu ulkomailla.)

Vuonna 1987 Euroopan yhteisön tavoitteena oli laajentaa liikkuvuutta korkeamman koulutuksen vuoksi. Yksi osa tätä suunnitelmaa oli Erasmus-ohjelma, joka tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden opiskella osan tutkinto ajastaan ulkomailla. Erasmus-ohjelma mahdollistaa opiskelun toisessa Euroopan maassa vähintään kolmen kuukauden ja maksimissaan 12 kuukauden ajaksi. Vaihto-opiskeluun Erasmus-ohjelman kautta voivat lähteä yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat. Opiskelijoiden lisäksi vaihtoon voivat lähteä myös professorit ja muu henkilökunta. Jokainen opiskelija saa avustuksen, joka kattaa osittain kulut vaihdon aikana. Erasmus-ohjelman puitteissa olevat opiskelijat eivät maksa lukukausimaksuja. (International exchange erasmus student network. 2014.)

Erasmus-ohjelma on mahdollistanut ulkomailla opiskelun tai työharjoittelun yli kolmelle miljoonalle opiskelijalle vuoden 1987 jälkeen. Tämä luku osoittaaakin Erasmus-ohjelman olevan selvästi Euroopan tärkein ja tunnetuin vaihto-ohjelma. Lukuvuoden 2011–2012 Erasmus vaihto-opiskelijoiden määrä oli 250 000, joka on uusi ennätys. Näistä 250 000 opiskelijasta 80 % on ollut kuusi kuukautta vaihdossa. Erasmus+ on uusi EU-ohjelma ammatilliselle koulutukselle, harjoittelulle ja urheilulle, joka on tarkoitus käynnistää tammikuussa 2014. Neljän miljoonan ihmisen oletetaan olevan opiskelemassa, kouluttamassa, opettamassa ja vapaaehtoistyössä ulkomailla vuoteen 2020 mennessä Erasmus+ ohjelmassa. Ohjelman budjetin oletetaan olevan 14,5€ miljardia vuosina 2014–2020, joka on 40 % enemmän kuin nykyisten liikkuvuuden koulutus- ja harjoitteluohjelmien budjetti. (Euroopan komissio 2014.)

3.1.1 Vaihtoon lähteminen

Kun suunnitellaan opiskelijavaihtoa, on tärkeää ottaa selvää, kuinka ulkomailla suoritettavien opintojen hyväksi lukeminen mahdollistuu omassa koulutusohjelmassa. Opiskelijavaihdon tavoitteena korkeakouluissa on saada vaihdossa suoritettavat kurssit sisällytettyä osaksi kotimaista tutkintoa. Opintopisteisiin liittyviä asioita voidaan selvittää korkeakoulun vaihto-opinnoista vastaavalta yhteyshenkilöltä. Suurin osa ulkomailla tapahtuvasta vaihdosta suoritetaan englannin kielellä. Englannin kielen lisäksi opiskelijoilla on mahdollista käydä kursseja vaihtomaan kielellä. Mikäli kohdemaassa ei ole englanninkielinen, on aina suotavaa suorittaa jonkinasteinen kohdemaan kielikurssi tai alkeiskurssi. (2014. Vaihto-opiskelu ulkomailla)

Ulkomailla opiskeleminen ei ole uusi asia, vaikka voi tuntua siltä. Jo keskiajan Suomesta lähdettiin muille maille hankkimaan tietoa, koska Suomessa ei vielä ollut yliopistoja. Opiskelijavaihto-ohjelmat sen sijaan ovat alkaneet toimia Suomessa vasta 1990-luvulla. (Myllykoski 1997.)

Vaihto-opiskeluun lähtemiselle löytyy niin monta erilaista syytä kuin on lähtijöitäkin. Joku haluaa kehittää kielitaitoaan tutkintonsa lisäksi, kun toinen haluaa kokemusta ulkomailla asumiseen. Vaihtoon lähtemiselle ei ole huonoja syitä, vaan tärkeintä on oma motivaatio maailmalla opiskeluun. Vaihtoon lähteminen on aina oma henkilökohtainen valinta, jota täytyy punnita tarkkaan ja omia valmiuksia ulkomailla opiskeluun täytyy miettiä. Ulkomailla opiskelu avartaa maailmankatsomusta ja auttaa ymmärtämään asioita eri tavalla. Tämän kaiken lisäksi kielitaito kehittyy sekä kokemus on yleensä unohtumaton. (Myllykoski 1997.)

Opiskelijalle, joka haluaa ulkomaille opiskelemaan, on kaksi vaihtoehtoa: hän voi suorittaa koko tutkinnon ulkomailla tai kotimaisen tutkinnon osan joko vaihtosopimuksen tai kansainvälisen vaihto-ohjelman kautta. Ainoa edellytys tutkinnon suorittamiselle ulkomailla vaihto-ohjelman kautta on, että henkilö opiskelee jossakin korkeakoulussa ennen lähtöään ja palaa sinne Suomeen palattuaan. Koko tutkinnon suorittaminen ulkomailla on haastavampaa, koska opiskelijan täytyy hoitaa kaikki asiat itseksensä ja prosessi on kuin hakisi kouluun Suomessa, mutta kaikki täytyy hoitaa vieraalla kielellä. (Myllykoski 1997.)

3.2 Vaihdesta palaaminen

Vaihdesta palanut ja opintoja ulkomailla suorittanut opiskelija haluaa, että suoritettut opinnot hyväksytään myös Suomessa. Tätä kutsutaan tutkinnon tunnustamiseksi, joka jaetaan vielä ammatilliseen ja akateemiseen tunnustamiseen. Ammatillinen tunnustaminen tarkoittaa, että ulkomailla opintonsa suorittanut henkilö, joka hakee kunnan tai kaupungin tehtäviin töihin, tarvitsee opetushallituksen hyväksynnän opintojen virkakelpoisuudesta. Akateeminen tunnustaminen sen sijaan tarkoittaa, että ulkomailla opiskellut saa hyväksiluettua ulkomailla suorittettuja opintoja Suomessa suoritettavaan tutkintoon. Akateemisesta tunnustamisesta jokainen oppilaitos päättää itsenäisesti. (2014. Tutkintojen vastaavuus ja tunnustaminen.)

3.3 Liikkuvuus ammattikorkeakouluissa

Vuodesta 1998 lähtien kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on kerännyt tietoja kansainvälisestä liikkuvuudesta ammattikorkeakoulusektorilla. Lähtökohtana tälle tiedonkeruulle on harjoittelun tai osan opinnoista suorittaminen ulkomailla. Tämän lisäksi CIMO kerää ammattikorkeakouluilta tietoja lyhytkestoisesta opiskelijaliikkuvuudesta eli vähintään viikon, mutta alle 3 kuukauden mittaisista jaksoista. (Garam 2007)

Vaihto-opiskeluksi tilastoidaan vähintään 3 kuukautta kestävät opiskelu- ja harjoittelujaksot ulkomailla, mikäli ne sisältyvät kotikorkeakoulussa suoritettavaan tutkintoon. Liikkuvuus Suomen ammattikorkeakouluista on lisääntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana määrällisesti n. kahdella tuhannella opiskelijalla/vuosi CIMOn tekemän tutkimuksen mukaan. Vuonna 2013 Suomesta lähti opiskelijavaihtoon 10 189 opiskelijaa, kun vuonna 2003 lukumäärä oli n. 8 000. Prosentuaalisesti kaikista korkeakouluopiskelijoista 3,4 prosenttia vietti ulkomaanjakson opintojensa aikana. Vuodesta 2003 oli tapahtunut yhden prosenttiyksikön nousu. Opiskelijaliikkuvuus on vuonna 2013 edelleen Eurooppa-keskeistä, mutta Aasian merkitys on noussut myös vaihto-opiskelussa, kuten myös työmarkkinoilla. 65 prosenttia opiskelijavaihdosta Suomen korkeakouluista suuntautuu Eurooppaan. Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan suuntautuu 10 prosenttia ja Aasiaan 18 %. Afrikkaan ja Oseaniiaan lähtee yhteensä 5 prosenttia suomalaisista korkeakouluopiskelijoista. Kun vertaillaan yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita, ei saada määrällistä eroa vaihtoon lähtevistä

opiskelijoista. Vuonna 2013 yhteensä 5175 yliopisto-opiskelijaa ja 5014 ammattikorkeakouluopiskelijaa suoritti opintojaan ulkomailla, joten ero on hiuksenhieno. (CIMO 2013.)

Centria-ammattikorkeakoulu on kansainvälinen korkea-asteen oppilaitos. Centria-ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoilleen monikulttuurisen toimintaympäristön, josta on helppo lähteä suorittamaan opinto- tai harjoittelujaksoa ulkomaille. Centrialla on vaihtosopimuksia yli 100 partnerikorkeakoulun kanssa ja vuosittain Centria vastaanottaa noin 100 vaihto-opiskelijaa suorittamaan opintojaan Suomessa. Vastaavasti Centria lähettää joka vuosi noin 100 opiskelijaa opiskelu- tai työharjoittelujaksoille eri puolille maailmaa. (Centria.fi.)

3.4 Opiskelijaliikkuvuus aloittain, sukupuolittain ja vaihto-ohjelmittain

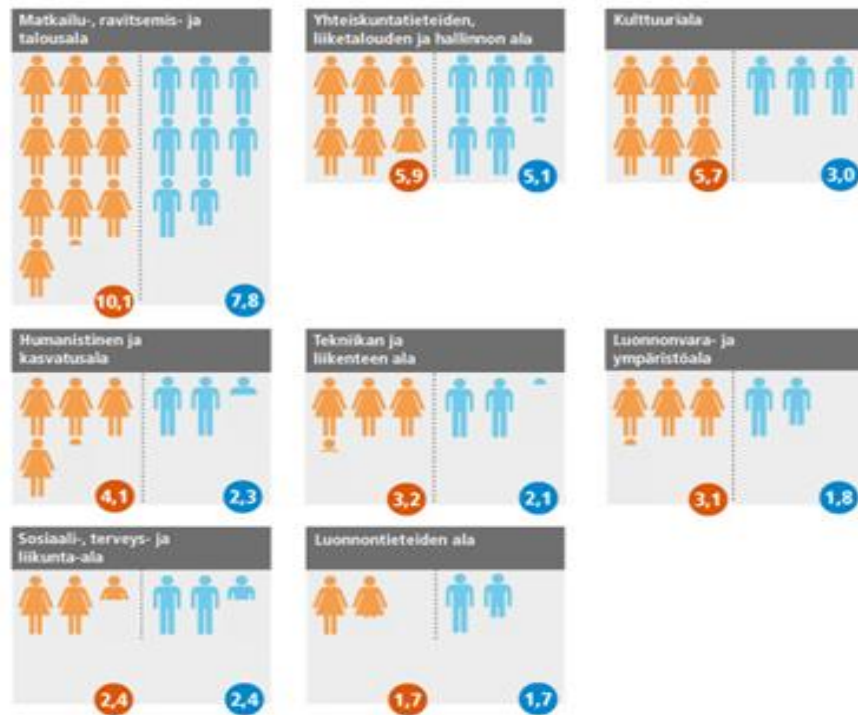
Nykypäivänä ei opiskelualalla ole suurta väliä, vaan jokaisella on mahdollisuus lähteä opiskelemaan tai suorittamaan harjoittelujakso ulkomailla. Vuonna 2013 yhteensä 5014 ammattikorkeakouluopiskelijaa vietti osan opinnoistaan ulkomailla. Aktiivisin ala, josta lähdetään opiskeluvaihtoon, on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. Tältä alalta lähti vuonna 2013 opiskelijavaihtoon 1603 opiskelijaa ja prosentuaalisesti kaikista vaihtoon lähtevistä 32 % (Taulukko 1). Seuraavaksi aktiivisimmat alat ovat tekniikan ja liikenteen ala sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala. Nämä kaksi alaa vievät 36,7 prosentin siivun vaihto-opiskelijoiden kokonaismäärästä. (CIMO 2013.)

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulujen vaihto-opiskelu koulutusaloittain 2013.

	Suomesta	%	Suomeen	%
Ammattikorkeakoulut yhteensä	5014	100	3912	100
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	64	1,3	29	0,7
Kulttuuriala	252	10,5	436	11,1
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	1603	32	1475	37,7
Luonnontieteiden ala	98	2	93	2,4
Tekniikan ja liikenteen ala	924	18,4	875	22,4
Luonnonvara- ja ympäristöala	103	2,1	59	1,5
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	917	18,3	633	16,2
Matkailu-, ravitsemus- ja talousala	780	15,6	311	7,9
Tuntematon	0	0	1	0

Määrällisesti vähiten vaihtoon lähteviä opiskelijoita opiskelee humanistisella ja kasvatustieteiden alalla. Vuonna 2013 yhteensä 64 tämän alan opiskelijaa suoritti opintojaan ulkomailla. Toiseksi vähiten vaihto-opiskeluun lähdetään luonnontieteiden alalta. Viime vuonna 98 luonnontieteiden opiskelijaa vietti opintojakson ulkomailla. (CIMO 2013.)

Nais- ja miesopiskelijoita verrattaessa tulee esille, että koulutusalaan riippumatta nainen on se, joka lähtee useammin ulkomaanjaksolle. Esimerkiksi kaikista tekniikan ja liikenteen alan naisopiskelijoista ulkomaille lähtee 3,2 %, kun miesopiskelijoiden määrä on 2,1 % (Kuvio 2). (CIMO 2013.)

KUVIO 2. Sukupuolten vaihtoaktiivisuus (CIMO 2013.)

Opiskelijalla on vaihtoon lähtiessään edessä valinta mihin päin maailmaa haluaa lähteä vaihtoon ja tämän perusteella määräytyy vaihto-ohjelma. Suurin osa Suomesta suuntautuneesta vaihto-opiskelusta kohdistuu Eurooppaan. Tämän johdosta Erasmus-vaihto-ohjelma on suosituin (CIMO 2013). Toiseksi eniten vaihtoon lähdetään korkeakoulun oman vaihtosopimuksen kautta. Muita vaihtoehtoja opiskelijalle on esimerkiksi valita free mover-opiskelu tai harjoittelu, jossa opiskelija hakee itsenäisesti vaihtokohteen ulkomaisesta ammattikorkeakoulusta tai yliopistosta. (Opiskelijavaihto 2014.)

4 TUTKIMUSPROSESSI

Tässä luvussa käsitellään sitä, kuinka valitsimme opinnäytetyömme tutkimusalueen ja kuinka tutkimusprosessimme eteni. Selvitämme myös tutkimusmenetelmiemme valintaa sekä tapaa, kuinka keräsimme aineiston.

4.1 Tutkimuksen taustatiedot ja tavoitteet

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää Centria-ammattikorkeakoulusta ulkomaanvaihtoon lähteneiden suomalaisten opiskelijoiden mielipiteitä vaihdon tuomista kokemuksista ja taidoista sekä ajatuksia kansainvälisestä kokemuksesta työelämässä. Selvitimme myös yleistä tyytyväisyyttä ja ongelmia liittyen ulkomaanvaihdossa olemiseen.

Olemme molemmat olleet ulkomaanvaihdossa, mikä toi meille kokemusta kansainvälisyydestä. Tutkimuksella halusimme selvittää, miten muut vaihto-opiskelijat ovat kokeneet ulkomailta suoritettua opintonsa. Vaihto-opiskeluaika kehittää mielestämme monia eri osa-alueita, joita tarvitaan työelämässä, joten halusimme selvittää, ovatko muut vaihto-opiskelijat kokeneet ulkomaanvaihdon kehittäväksi ajanjaksona.

4.2 Tutkimuksen toteuttaminen

Kvantitatiivinen tutkimus käsitetään määrällisenä tutkimuksen lähestymistapana. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeisinä asioina toimivat johtopäätökset ja teoriat aiemmista tutkimuksista. Tutkittavien henkilöiden rajaaminen ja valinta ovat myös keskeisiä asioita kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Tärkeisiin asioihin kuuluvat myös vastausten asettaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja näiden tilastollinen analysointi. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus ovat molemmat melko lähellä toisiaan ja niitä on käytännössä vaikea suoralinjaisesti erotella toisistaan. Näiden kahden tutkimustavan ei tulisi kilpailla toistensa kanssa vaan täydentää toisiaan. (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara, 2009, 135–139.)

Avoimissa kysymyksissä ja monivalintakysymyksissä on molemmissa hyvät ja huonot puolensa. Avointen kysymysten suosijat perustelevat valintaansa sillä, että avoimet kysymykset antavat vastaajalla mahdollisuuden todella sanoa, mitä hänellä on mielessään. Avoimet kysymykset antavat myös mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon ja asenteisiin

liittyviä seikkoja. Avoimissa kysymyksissä on myös mahdollista havaita vastaajien todellisia mielipiteitä. Avoimet kysymykset ovat tyypillisesti myös välttämätön vaihe monivalintatehtävien kehittämisessä. Monivalintakysymysten suosijat ajattelevat, että avoimet kysymykset tuottavat aineiston, joka on sisällöltään moninainen ja luotettavuudeltaan kyseenalainen, ja jota on vaikea käsitellä. Monivalintatehtävien vahvuudeksi voidaan laskea vastausten helppo vertaileminen ja käsitteleminen tallennettuun muotoon. (Hirsijärvi ym. 2009, 201.)

Valitsimme tutkimuksen muodoksi kvantitatiivisen menetelmän eli määrällisen tutkimuksen. Tutkimuksemme kyselyosassa oli yhteensä 16 kysymystä. Kyselymme muodostui monivalintakysymyksistä ja avoimista kysymyksistä. Monivalintakysymykset nopeuttavat huomattavasti tiedon keruuta ja tulosten analysointia verrattuna avoimiin kysymyksiin. Kaikkia kysymyksiä emme saaneet monivalintamuotoon vastausten mahdollisesta laajuudesta ja monimuotoisuudesta johtuen.

Yksi aineiston keräämisen tapa on kysely. Kysely tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menettelytapana. Survey on englanninkielinen termi, jolla tarkoitetaan sellaisia kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin tapoja, joissa aineisto kerätään standardoidusti ja poimitaan ihmisjoukosta tietty otos. Standardoidusti keräämisellä tarkoitetaan sitä, että kun halutaan esimerkiksi tietää vastaajien lempiruoka, on tätä asiaa kysyttävä kaikilta samalla tavalla. Kyselytutkimuksen etu on se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimukseen on mahdollista saada paljon henkilöitä ja heiltä voidaan kysyä monia asioita. Kyselymenetelmä on myös tehokas, mikäli kysely on suunniteltu huolellisesti ja näin ollen aineisto voidaan nopeasti käsitellä tallennettuun muotoon. Kun kysely on tallennetussa muodossa, on sitä helppo käsitellä tietokoneella. Kyselytutkimuksessa on myös heikkouksensa. Aineistoa voidaan pitää vajavaisena ja teoreettisena. Ongelmana voidaan myös pitää vastaamattomuutta ja sitä, kuinka tosissaan vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen. (Hirsijärvi ym. 2009, 193–195.)

Kohderyhmäksemme valitsimme Centria-ammattikorkeakoulun suomalaisia opiskelijoita, jotka olivat olleet vaihto-opiskelemassa Erasmus-ohjelman kautta. Kohderyhmään siis kuuluivat kaikki Erasmus vaihto-opiskelijat, jotka olivat olleet vaihdossa Centriasta vuosina 2009–2014.

Teimme kyselyn Webropol-ohjelmaa käyttäen. Webropol-ohjelmalla pystyimme tekemään sähköisen kyselyn, jonka lähetimme sähköpostitse kyselyn kohderyhmälle. Suurin osa mahdollisista vastaajista oli jo valmistunut Centria-ammattikorkeakoulusta, ja näin ollen koimme sähköisen kyselymuodon olevan paras tapa tavoittaa vastaajat. Kohderyhmämme sähköpostiosoitteet saimme Centria-ammattikorkeakoulun kansainvälisestä toimistosta.

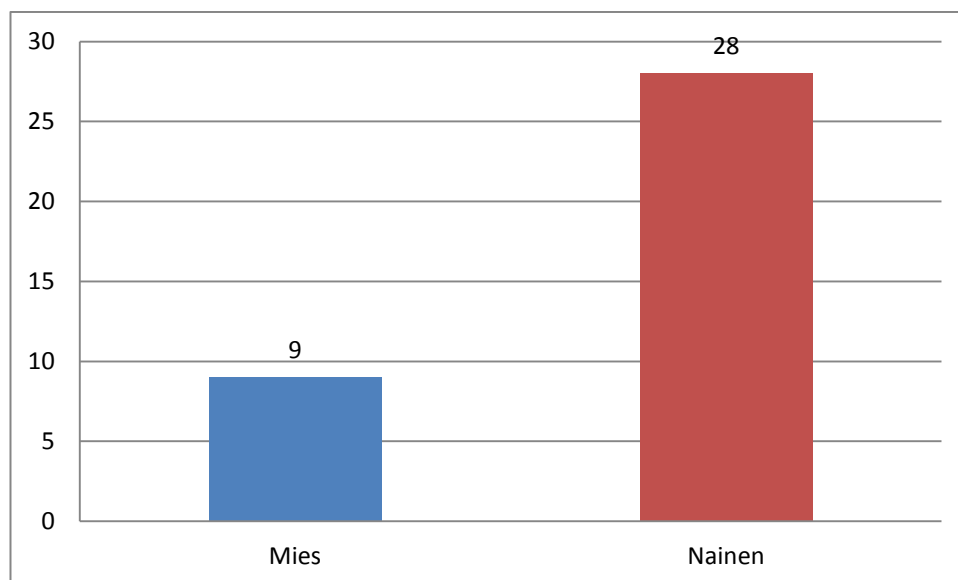
Lähetimme kyselyn 21.10.2014 ja annoimme vastausaikaa 31.10 asti. Olimme saaneet 31.10 mennessä 37 vastausta. Lähetimme kyselyn yhteensä 120 ulkomaanvaihdossa käyneelle ihmiselle. Näiden 120 ihmisen sähköpostiosoitteesta 22 osoitetta oli vanhentunut, joten lopulliseksi määräksi jäi 98. Vastaajien prosenttimäärä kaikista kyselyn saaneista oli siis 38 %. Kun olimme saaneet vastaukset, pystyimme Webropol-ohjelmalla laatimaan raportin kaikista keskeisistä tuloksista. Tämän lisäksi kävimme läpi kaikki avointen kysymysten vastaukset ja syötimme ne Excel-ohjelmaan helpommin käsiteltävään muotoon. Excel-ohjelmalla teimme myös diagrammit kysymysten vastausten jakaumista.

5 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

Tutkimus suoritettiin Centria-ammattikorkeakoulusta ulkomaanvaihtoon vuosien 2009 ja 2014 välillä lähteneille. Kysymyslomakkeessa selvitettiin tarkistuskysymyksillä vastaajien taustatietoja, kuten sukupuolta, koulutusala, vaihtovuotta, vaihtomaata sekä vaihdon tarkoitusta. Tutkivat kysymykset koskivat vaihto-opiskelijoiden kokemuksia ja vaihdon vaikutuksia opintoihin ja työelämään. Kysymykset käydään läpi siinä järjestyksessä kun ne ovat vastauslomakkeessa.

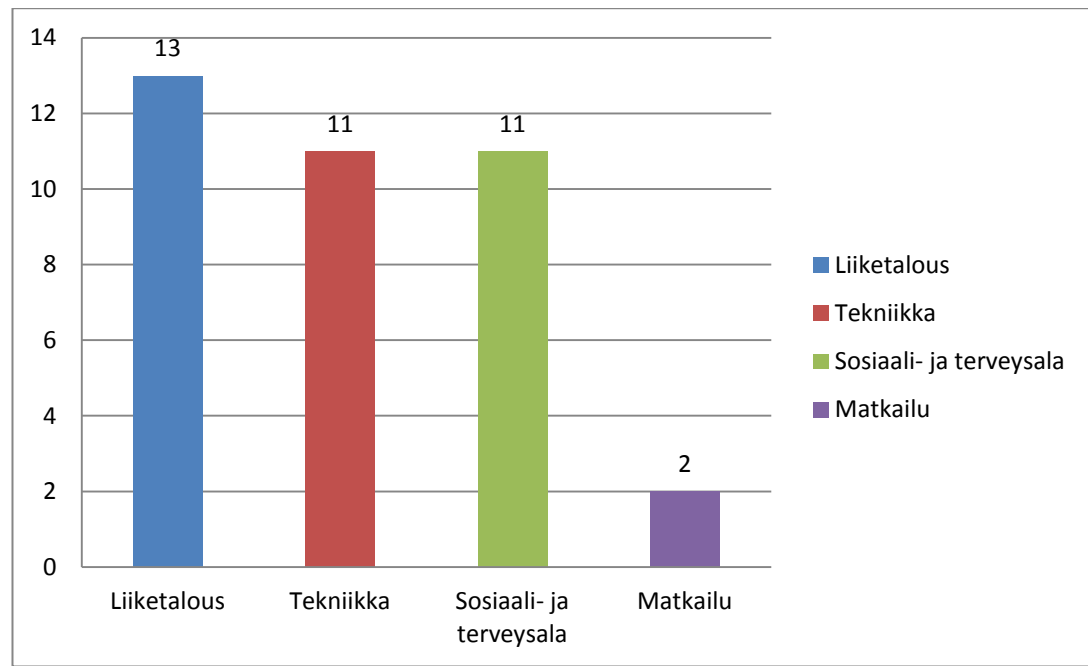
Vastauslomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä kysyimme vastaajien sukupuolta (Kuvio 3)

KUVIO 3. Sukupuolijakauma

Kaikista kyselyyn vastanneista 28 oli naisia ja 9 miehiä (Kuvio 3). Tämä kertoo siitä, että naiset ovat viitseliäämpiä vastaamaan kyselyihin kuin miehet. Tästä jakaumasta nähdään myös se, mitä muissa tutkimuksissa on saatu selville, että naiset ovat miehiä innokkaampia vaihtoon lähtijöitä.

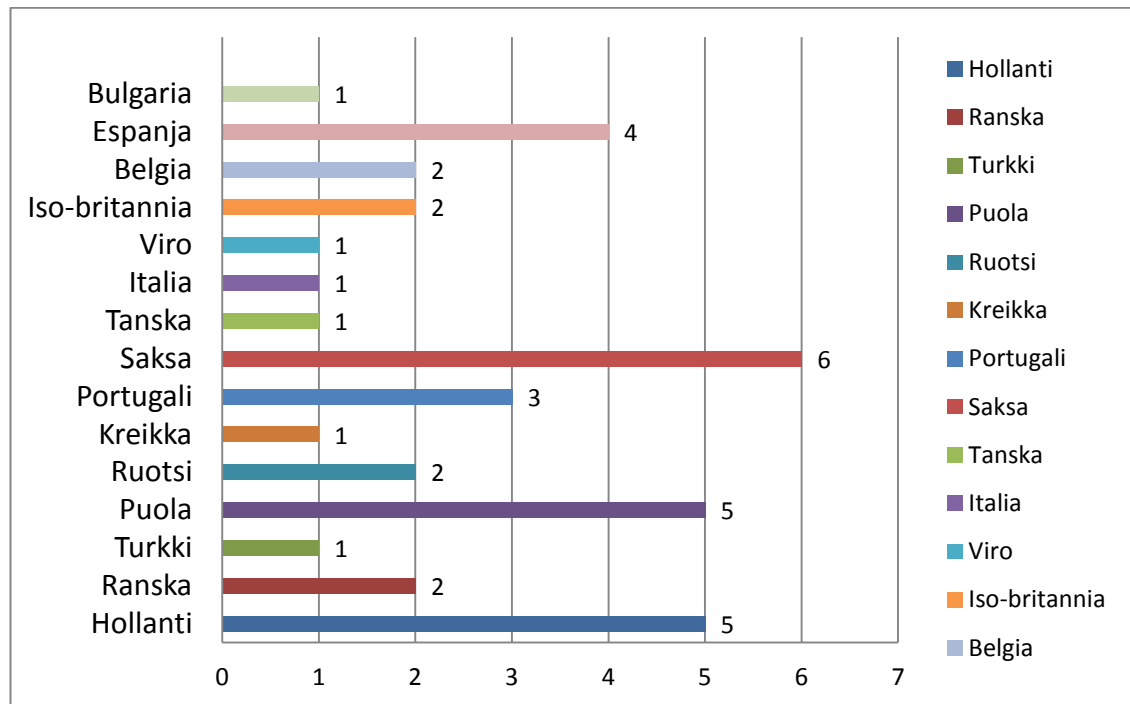
Toisessa kysymyksessä käsiteltiin vastaajien koulutusala. Vastauslomakkeessa oli kolme vaihtoehtoa: liiketalous, tekniikka sekä sosiaali- ja terveysala (Kuvio 4). Näiden vaihtoehtojen lisäksi oli mahdollista mainita jokin muu ala, mikäli omaa alaa ei vastausvaihtoehdoista löytynyt.

KUVIO 4. Vastaajien koulutusalat

Kun tarkastellaan eri koulutusalojen vaihto-opiskelijamääriä huomataan, että liiketalouden opiskelijat ovat aktiivisimpia vaihtoon lähtijöitä Centria-ammattikorkeakoulusta. Kyselyyn vastanneista vaihto-opiskelussa olleista opiskelijoista 13 oli liiketalouden, 11 tekniikan, 11 sosiaali- ja terveysalan sekä 2 matkailualan opiskelijaa (Kuvio 4). Koska otos on verrattain pieni, näistä tuloksista ei saada täydellistä kuvaa eri alojen aktiivisuudesta vaihtoon lähtemiselle, mutta tulokset olivat aika odotettuja. Nykypäivänä ei opiskelualalla ole merkitystä, jos haluaa ulkomaille suorittamaan opintojaan, ja tämä näkyy myös tutkimustuloksissamme. Matkailualan osuus vastanneista oli pieni, mutta sen selittää osaltaan se, että matkailualan koulutusohjelma on lakkautettu Centria ammattikorkeakoulussa.

Kysyimme vastauslomakkeen kolmannessa kysymyksessä opiskelijoiden vaihtomaata (Kuvio 5).

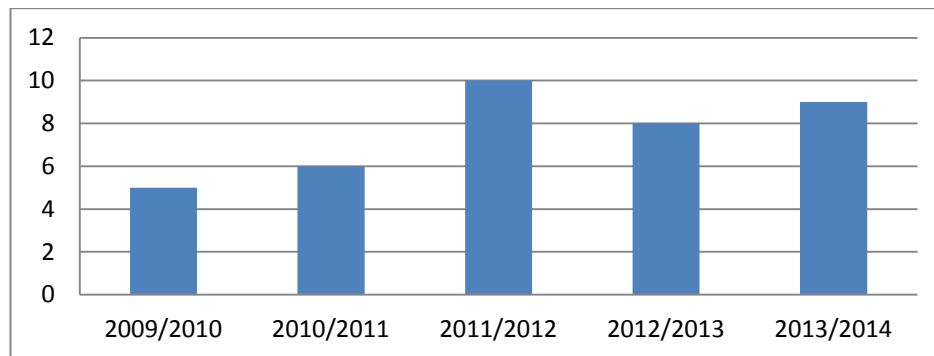

KUVIO 5. Vaihtomaat

Centria-ammattikorkeakoululla on yhteistyökouluja ympäri maailmaa, mutta koska kohde-ryhmänämme olivat Erasmus-ohjelman kautta vaihdossa olleet opiskelijat, olivat kaikki vastanneet olleet vaihdossa Euroopan sisällä. Suosituin vaihtomaa vuosien 2009 ja 2014 välillä on ollut Saksa. Seuraavaksi suosituimmat maat ovat olleet Puola ja Hollanti. Näissä kolmessa maassa vaihto-opiskelussa on ollut 16 opiskelijaa kaikista 37 vastanneesta eli 43 %. Muut maat, joihin vaihto-opiskelu on suuntautunut, ovat Bulgaria, Espanja, Belgia, Iso-Britannia, Viro, Italia, Tanska, Portugal, Kreikka, Ruotsi, Turkki sekä Ranska (Kuvio 5). Vaihto-opiskelijoiden määrä Saksassa on ollut 6, Hollannissa ja Puolassa 5 kummasakin, Espanjassa 4 ja Portugalissa 3. Lopuissa vaihtomaissa opiskelijoiden määrä on ollut 1 – 2 opiskelijaa per vaihtomaa.

Saksa on suuri maa ja Euroopan johtava talousmaa, joten ei tule yllätyksenä, että Saksaan suuntautuu suurin määrä vaihto-opiskelijoita. Muutenkin maat, joihin suurin osa vaihto-opiskelijoista Centria-ammattikorkeakoulusta on suuntautunut, ovat suuria Euroopan mai-
ta.

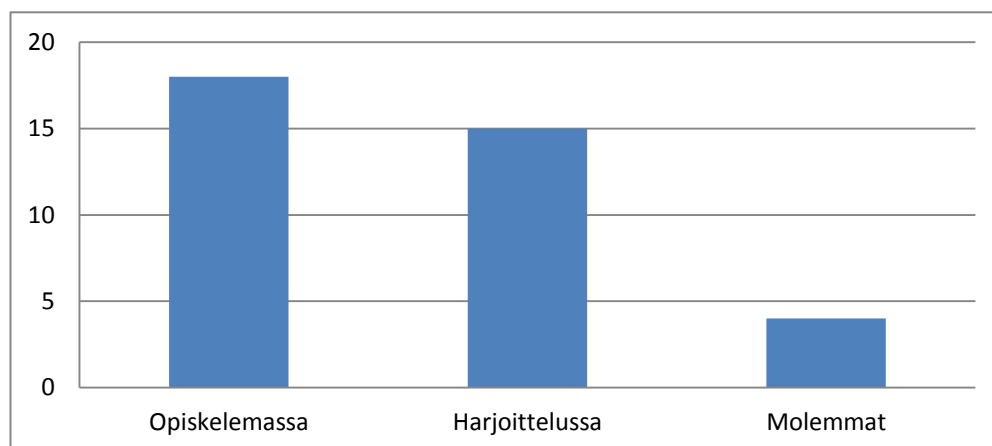
Neljäs kysymys koski vaihto-opiskelijoiden vaihtovuotta (Kuvio 6). Olimme ennen kyselyn lähettämistä tietoisia millä aikavälillä vastaajien vaihto-opiskelu on tapahtunut. Näin ollen pystyimme vastaukseen rajaamaan vuodet 2009–2014.

KUVIO 6. Vastaajien vaihtovuosisjakauma

Kun vastaajilta kysyttiin minä vuonna ulkomaanvaihto on tapahtunut, voidaan päätellä, että vuosina 2009–2011 vaihdossa olleet opiskelijat ovat vaikeammin tavoitettavissa sähköpostitse (Kuvio 6). Näinä vuosina opiskelleiden opiskelijoiden sähköpostiosoitteissa oli enemmän vanhentuneita osoitteita verrattuna 2012–2014 vaihdossa olleisiin opiskelijoihin.

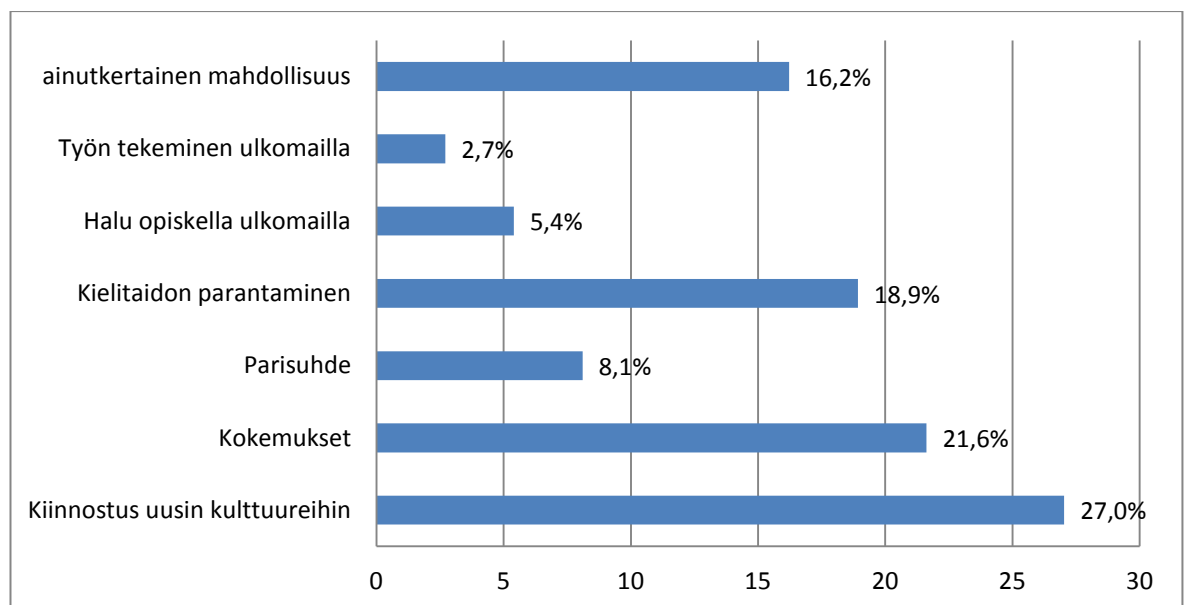
Vastauslomakkeen viidennessä kysymyksessä tiedustelimme olivatko vastaajat olleet ulkomaanvaihdon aikana opiskelemassa, työharjoittelussa tai kenties molemmissa (Kuvio 7).

KUVIO 7. Vaihdon tarkoitus

Kyselymme 37 vastaajasta 18 opiskelijaa suoritti vaihdon aikana kurseja, eli päätarkoituksena oli silloin opiskelu. Harjoittelun ulkomaan vaihdon aikana suoritti 15 opiskelijaa. Jäljelle jääneet neljä opiskelijaa suorittivat vaihdossa niin työharjoittelua kuin opiskeluakin (Kuvio 7).

Vastauslomakkeen kuudennessa kohdassa kysyttiin ulkomaanvaihtoon hakemiseen vaikuttavia tekijöitä (Kuvio 8). Kysymykseen sai kirjoittaa vapaasti minkä tekijän tahansa, koska emme halunneet rajata vaihtoehtoja liikaa.

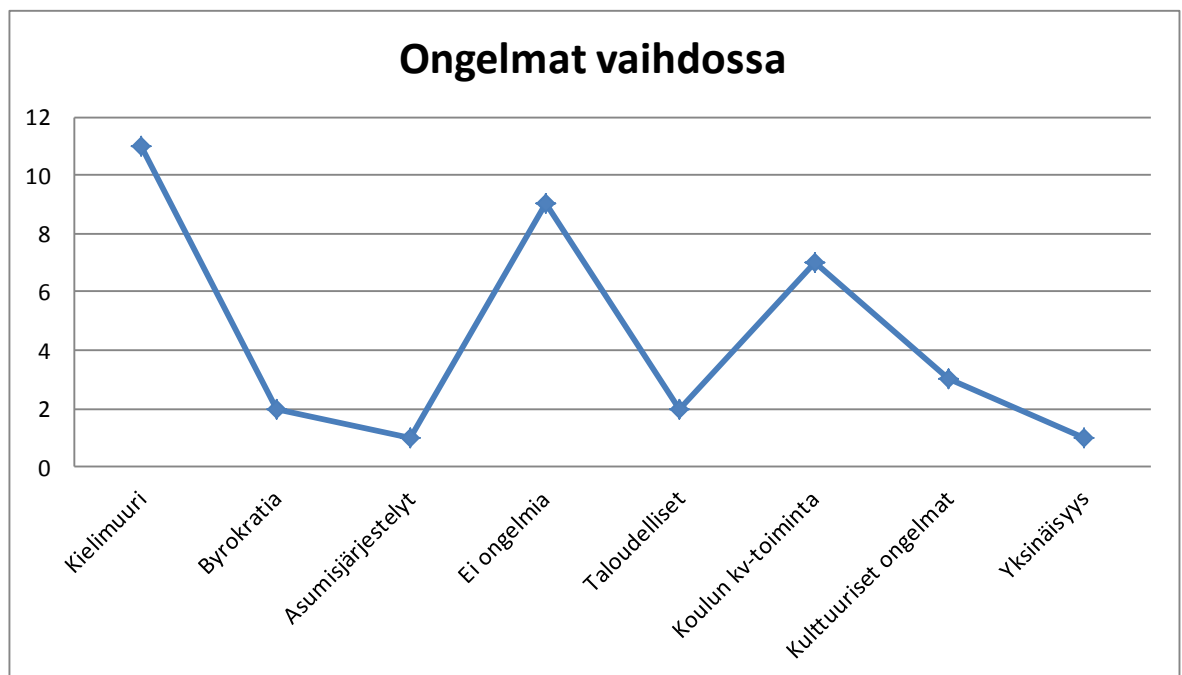

KUVIO 8. Ulkomaanvaihtoon hakemiseen vaikuttavat tekijät

Suurimmaksi tekijäksi vaihtoon lähtemiseen koettiin kiinnostus uusiin kulttuureihin. Vastajat kokivat jonkin tietyn kulttuurin erityisen kiinnostavaksi, minkä avulla kohdemaakin valittiin. Ne, joilla ei ollut erityistä innostusta tiettyyn kulttuuriin, kokivat kaikkien kulttuurien olevan kiinnostavia eikä ulkomaan vaihdon kohdemaalla tällöin ollut kulttuurisista syistä väliä. Tämän jälkeen 21,6 prosenttia vastanneista kertoi hakeutuneensa vaihtoon saadakseen ainutkertaisia kokemuksia (Kuvio 8). Kokemusten saamisen jälkeen kolmanneksi eniten vastaajat vei ulkomaille halu parantaa kielitaitoa. Vastaajista 18,9 prosenttia halusi ulkomaille opiskelemaan, jotta heidän kielitaitonsa paranisi. Suurin osa halusi parantaa Englannin kieltä, mutta mukaan mahtui myös Espanjan ja Saksan kielen parannus. Neljänneksi eniten (16,2 %) vastaajat kokivat ulkomaanvaihdon ainutkertaisena mahdollisuu-

tena, jota ei kannattanut jättää käyttämättä. Nämä edellä mainitut neljä syytä hakeutumaan ulkomaille vastasivat yhteensä 83,7 prosenttia kaikista vastauksista. Jäljelle jääneet kolme syytä olivat työn tekeminen ulkomailla, halu opiskella ulkomailla sekä parisuhde, jotka saivat kuitenkin selvästi vähemmän kannatusta.

Vastauslomakkeen seitsemäs kysymys koski vaihdon aikana ilmenneistä mahdollisista ongelmista (Kuvio 9).

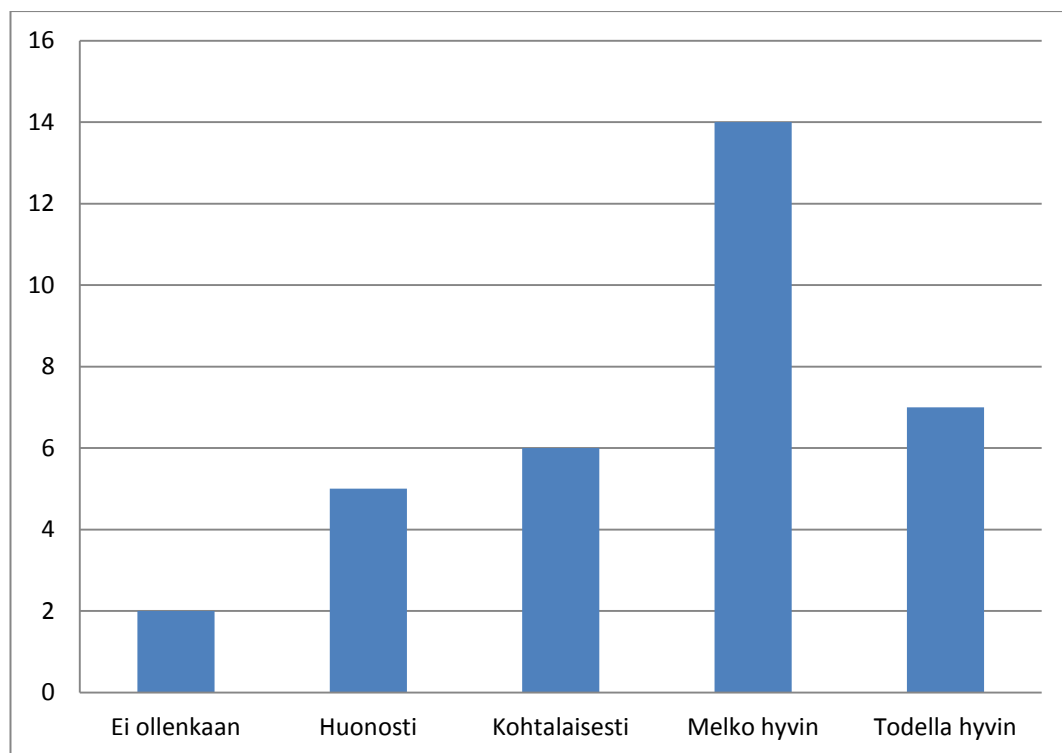

KUVIO 9. Ongelmat vaihto-opiskelun aikana

Kun kysyimme vaihto-opiskelijoiden ongelmista vaihdon aikana, suurimmaksi ongelmaksi ilmeni kielimuuri paikallisten asukkaiden kanssa (Kuvio 9). 11 kyselyyn vastannutta oli kokenut kommunikaation suurimmaksi ongelmaksi vaihtonsa aikana. Muita ongelmia, joita kyselyyn vastanneilla oli ollut, olivat ongelmat byrokratian, asumisen, taloudellisten asioiden, koulun kansainvälisen toiminnan, kulttuuristen kysymysten sekä yksinäisyyden kanssa. Yhdeksällä kyselyyn vastanneista ei ollut minkäänlaisia ongelmia tai ongelmat olivat niin pieniä, etteivät he kokeneet niitä sellaisiksi, joita ei voisi tapahtua myös kotimaassa.

Nämä ongelmat ovat aika odotettuja ja varmasti yleisiä muidenkin koulujen vaihto-opiskelijoiden keskuudessa. Suomen koulujärjestelmässä kielten opetus aloitetaan jo varhain verrattuna Keski- ja Itä-Euroopan maihin. Tämän takia kommunikation kanssa voi ilmetä korostuneita ongelmia, kun suomalainen vaihto-opiskelija tulee vieraaseen maahan, jos paikallinen kieli ei ole hallussa ja vaihtokohdemaassa ei puhuta hyvää englantia.

Kahdeksannessa kysymyksessä käsiteltiin kuinka ulkomailla suoritettut opinnot kohtasivat kotimaisten opintojen kanssa (Kuvio 10).

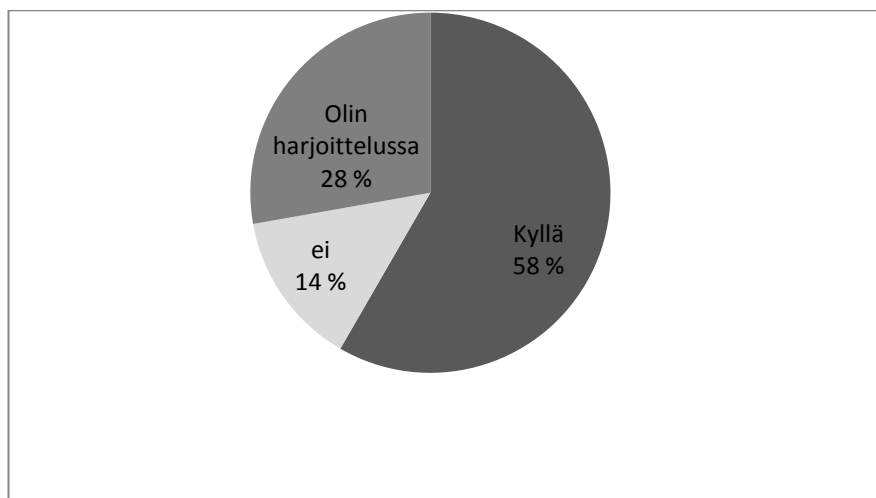

KUVIO 10. Ulkomaan opintojen kohtaaminen kotimaassa

Tiedusteltaessa ulkomaan opintojen kohtaamista kotimaan opintojen kanssa selvisi, että suurimmalla osalla opiskelijoilla opinnot olivat kohdanneet melko hyvin tai todella hyvin. 14 opiskelijaa eli 41 % vastanneista ilmaisi, että heidän ulkomailla suorittamansa opinnot sopivat melko hyvin kotimaassa suunniteltuihin opintoihin. Kahdellakymmenellä prosentilla vastanneista opinnot olivat kohdanneet todella hyvin. 18 % vastasi, että ulkomailla suoritettut opinnot kohtasivat kohtalaisesti kotimaan opintojen kanssa. 5 kyselyyn vastannutta eli 15 % koki, että opinnot olivat kohdanneet huonosti. Kahdella vastanneella opinnot eivät olleet ollenkaan kotimaan opintosuunnitelman mukaisia (Kuvio 10).

Suurimmalla osalla vastaajista opinnot ulkomailla olivat kohdanneet varsin hyvin kotimaassa suoritettaviin. Tämä kertoo siitä, että koulujen välinen yhteistyö on toiminut hyvin, kun opetuksen sisältöjä on suunniteltu ja yhteistyökouluja on etsitty. On tärkeää, että näin on ettei vaihtojakso ole ollut vain pelkkää kokemuksen hankintaa vaan on edistänyt onnistuneesti myös opintoja.

Vastauslomakkeen yhdeksännessä kysymyksessä tiedusteltiin kuinka hyödyllisiä ulkomailla suoritettut kurssit olivat. Halusimme selvittää kokivatko opiskelijat kehittyneensä ammatillisesta näkökulmasta (Kuvio 11).

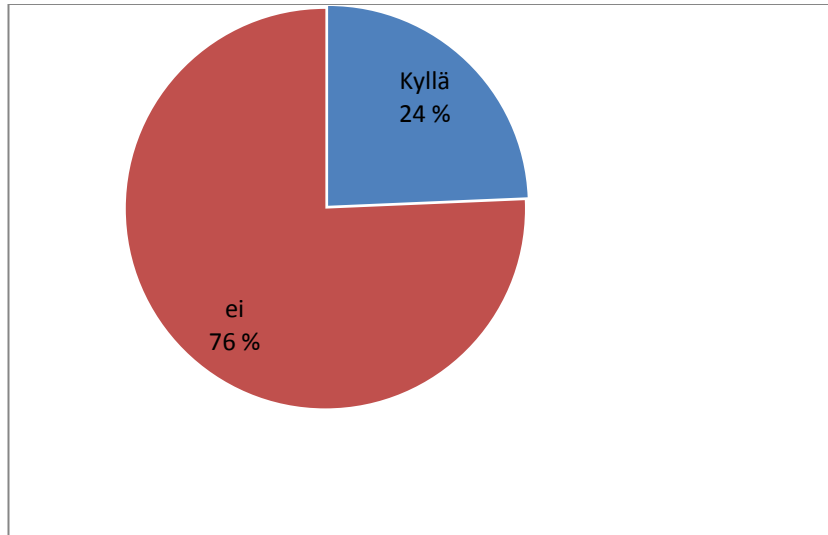

KUVIO 11. Kuinka hyödyllisiä ulkomailla suoritettut kurssit olivat

58 % vastanneista vastasi, että kurssit olivat olleet hyödyllisiä. Neljälletoista prosentille vastanneista kurssit eivät kuitenkaan olleet hyödyllisiä. Loput 28 prosenttia vastanneista olivat olleet ulkomailla harjoittelussa, joten he eivät voineet vastata kurssien hyödyllisyydestä (Kuvio 11). Tämän kysymyksen vastauksista nähdään saman kuin edellisenkin kysymyksen vastauksista. Kurssit ovat suurimmalle osalle olleet hyödyllisiä ja opinnot ovat sujuneet suunnitellusti.

Vastauslomakkeen kysymys numero 10 käsitteli miten vaihto-opiskelu vaikutti opintoihin kotimaassa. Halusimme selvittää jäivätkö opiskelijat opinnoissa jälkeen vaihtojakson takia (Kuvio 12).

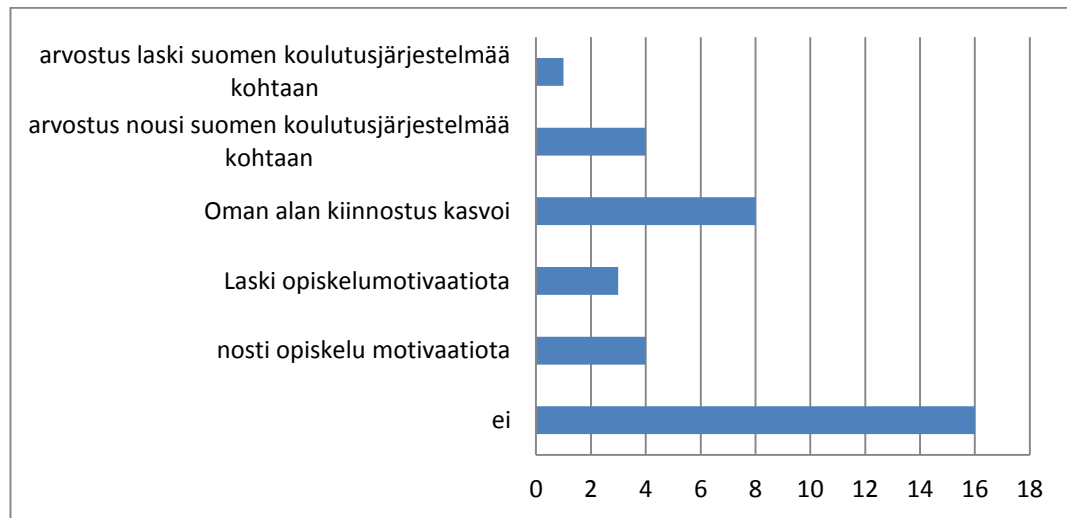

KUVIO 12. Jälkeen jääminen opinnoissa kotimaassa

Kuviossa on esillä kokivatko kyselyyn vastanneet jääneensä jälkeen opinnoissa vaihdosta palattuaan. 76 % vastanneista ei ollut jäänyt jälkeen ja oli jatkanut opintojaan aikataulun mukaisesti kotimaassa. 24 % sen sijaan oli omien sanojensa mukaan jäänyt jälkeen opinnoissaan ja vaihto-opiskelun takia valmistuminen tai opinnot olivat myöhästyneet (Kuvio 12).

Joka neljännellä tämän kyselyn vastaajista opinnot olivat jääneet jälkeen vaihto-opiskelun takia. Se on suhteessa aika suuri määrä, koska vaihto-opinnot on suunniteltu osaksi opintoja ja ulkomaan jakson pitäisi täydentää kotimaan opintoja. Prosenttimäärä voi olla näin suuri myös pienen otannan takia, mutta se ei selitä asiaa kokonaan. Yksi syy saattaa olla, että joitakin pakollisia kursseja jää vaihdon takia suorittamatta ja tämän vuoksi valmistumista täytyy lykätä.

Kysymyksessä numero 11 kysyimme kuinka vaihto-opiskelu oli vaikuttanut asenteeseen opintoja kohtaan (Kuvio 13).

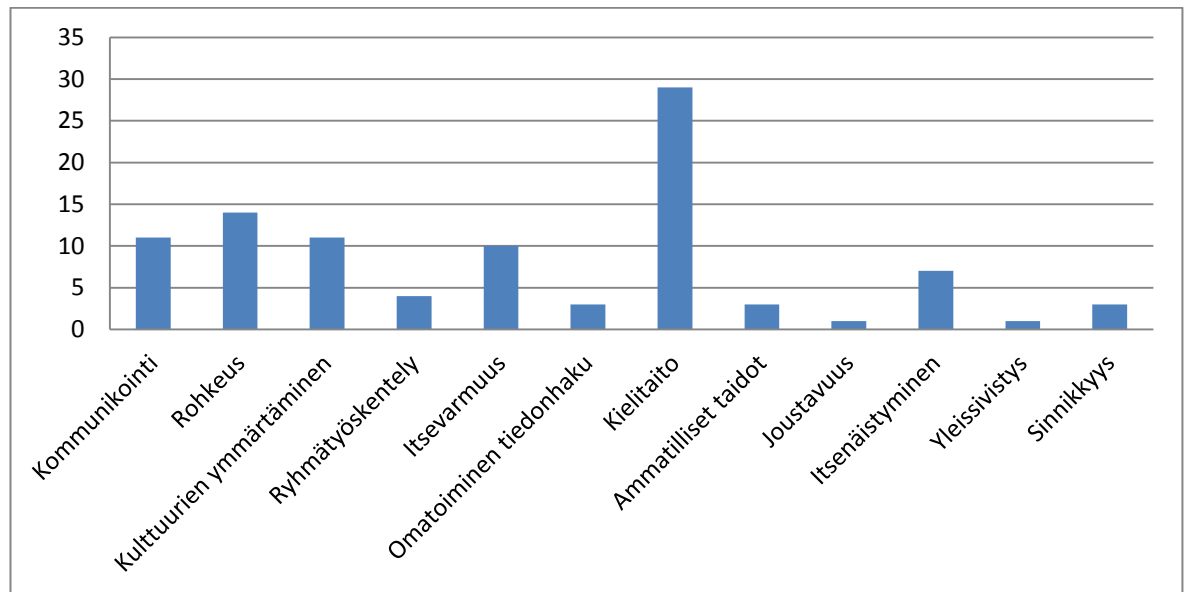

KUVIO 13. Asenteen muutos opintoja kohtaan

Suurin osa, yhteensä 16 vastanneista, oli sitä mieltä, että vaihto-opiskelulla ei ollut vaikutusta opiskeluasenteeseen. Kahdeksalla vastanneella kiinnostus omaan alaan oli kasvanut. 4 vastannutta koki, että opiskelumotivaatio oli noussut vaihtojakson aikana, kun sen sijaan kolmella vastanneella motivaatio oli laskenut. Neljän vastanneen arvostus suomalaista koulutusjärjestelmää kohtaan oli noussut ja yhdellä vastanneella arvostus suomalaiseen koulutusjärjestelmään oli laskenut (Kuvio 13).

Tämän kysymyksen vastaukset ovat subjektiivisia, koska jokainen kokee asiat eri tavalla kuin joku toinen. Yllättävän suuri määrä oli kuitenkin vastannut, että vaihto-opiskelujakso ei vaikuttanut ollenkaan asenteeseen opintoja kohtaan.

Kysymyksessä numero 12 pyysimme vastaajia kertomaan kolme asiaa, joissa oli kehittynyt ulkomaanvaihdon aikana (Kuvio 14).

KUVIO 14. Taitojen kehittyminen ulkomaanvaihdon aikana

Jokainen vastaaja sai vastata kolmella ominaisuudella, joissa olivat kehittyneet. Taidot, joita kyselyssä tuli esille ovat: kommunikointi, rohkeus, kulttuurien ymmärtäminen, ryhmätyöskentely, itsevarmuus, omatoiminen tiedonhaku, kielitaito, ammatilliset taidot, joustavuus, itsenäistyminen, yleissivistys sekä sinnikkyys. Osa-alue, jossa useimmat opiskelijat olivat kokeneet kehittyneensä, oli kielitaito. 29 vastaajaa oli valinnut kielitaidon kolmen kehittyneimmän taidon joukkoon. Kielitaidon jälkeen kehittyneimpinä taitoina ja ominaisuuksina tulivat rohkeus, kommunikointi, kulttuurien ymmärtäminen sekä itsevarmuus. Rohkeuden oli valinnut 14 vastaajaa, kommunikoinnin ja muiden kulttuurien ymmärtämisen 11 vastaajaa sekä itsevarmuuden 10 vastaajaa. Loput taidot saivat vähemmän kannatusta, kuten taulukosta voi lukea (Kuvio 14).

Kuten aikaisemmin on tullut esille, kielimuuri oli ollut suurimmalla osalla ongelmana saapuessaan uuteen maahan. Kielitaito on kuitenkin myös kehittynein taito tai ominaisuus vaihdon jälkeen. Myös rohkeus ja kommunikointi liittyvät siihen, että vieraaseen maahan saapuessaan opiskelijalla voi olla ongelmia kielen kanssa, mutta vaihdon mittaan nämä ominaisuudet kehittyvät varmasti.

Kysymyksessä 13 selvitimme asteikkokysymyksellä vastaajien mielipidettä taitojen kehitymisestä vaihdon aikana. Kysymys oli asetettu muotoon ”Miten seuraavat taidot kehittyivät ulkomaanjakson aikana? 1=ei yhtään, 2=vähän, 3= jonkin verran, 4=paljon, 5= hyvin paljon” (Taulukko 2).

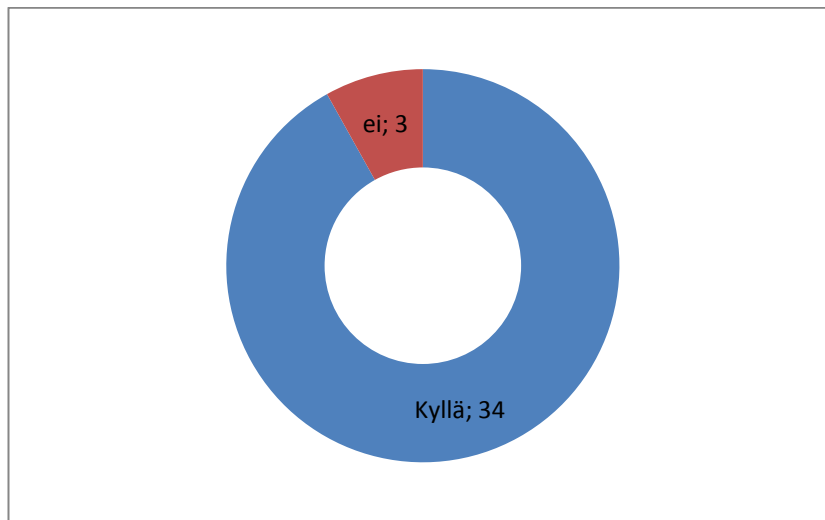
TAULUKKO 2. Taitojen kehittyminen ulkomaanvaihdon aikana

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Kielitaito	2	1	4	16	15	38	4,07
Sosiaaliset taidot	0	2	8	23	5	38	3,81
Vieraiden kulttuurien ymmärtäminen	0	2	7	18	11	38	4
Kiinnostus uusia asioita kohtaan	1	0	8	18	11	38	4
Itsevarmuus	0	1	7	16	14	38	4,13
Yhteistyökyky	0	1	10	16	11	38	3,94
Yhteensä	3	7	46	111	67	234	3,99

Yleisesti voidaan sanoa, että vastaajat kokivat kysymyksen sisältävien taitojen ja ominaisuuksien kehittyneen paljon. Tämän kertoo vastausten kokonaiskeskiarvo, joka on 3,99 (Taulukko 2).

Eroavaisuuksia ei vastausten keskiarvoista juurikaan löydy, eikä suurempaa hajontaakaan yksittäisissä vastauksissa. Vastaajat kokivat pienellä erolla muihin ominaisuuksiin itsevarmuuden kehittyneen kaikkein eniten. Melko odotetustikin kielitaidon koettiin kehittyneen paljon. Myös vieraiden kulttuurien ymmärtäminen ja kiinnostuksen nouseminen uusia asioita kohtaan kehittyivät vastauksien perusteella hyvin.

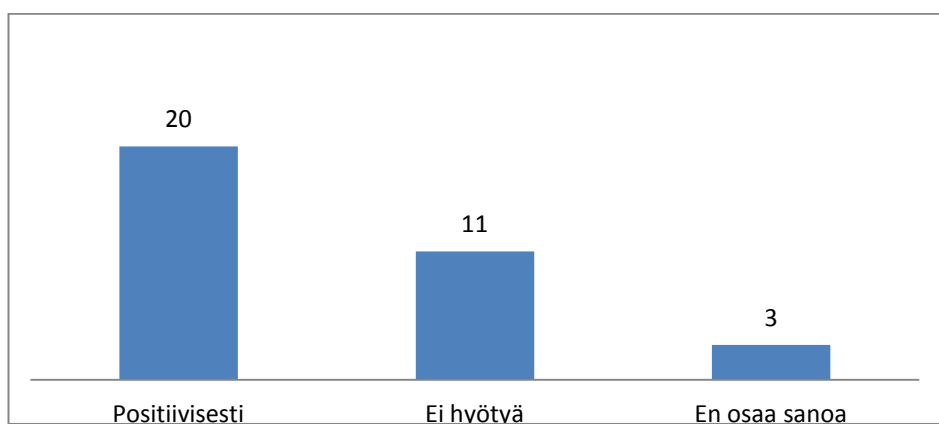
Vastauslomakkeen neljästoista kysymys käsitteli vaihto-opiskelijoiden halukkuutta työskennellä ulkomailla (Kuvio 15).

KUVIO 15. Halukkuus työskennellä ulkomailla

Kyselyssä kysyttiin vastaajilta myös mahdollista halukkuutta työskennellä ulkomailla. Vastaajat olivat 92 prosenttisesti sitä mieltä, että olisivat valmiita työskentelemään ulkomailla (Kuvio 15). Vastaajista ainoastaan kolme ei ollut halukas tekemään töitä Suomen ulkopuolella.

Viidennessätoista kysymyksessä selvitettiin miten vaihdossa olleet opiskelijat kokivat ulkomailla opiskelun hyödyllisyyden työnhaussa (Kuvio 16).

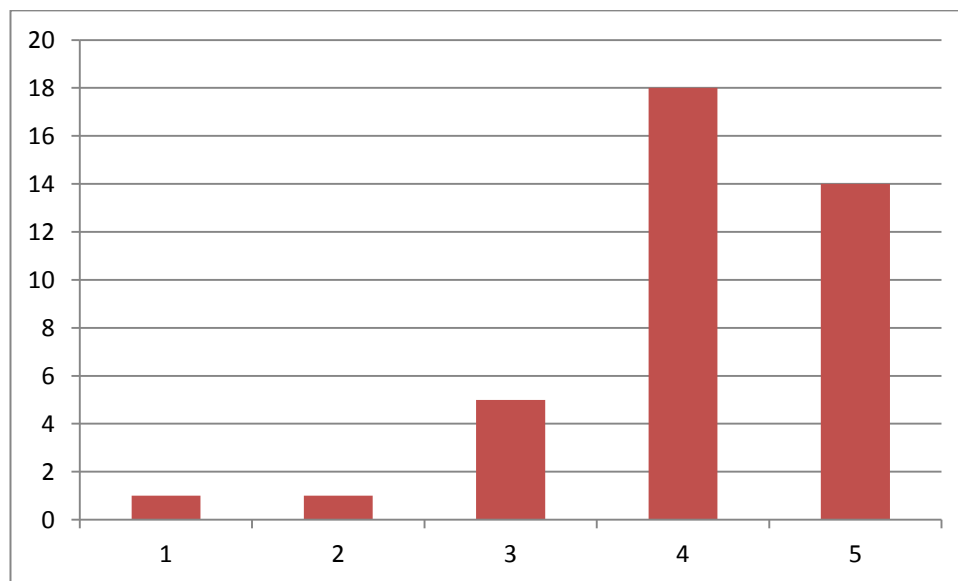

KUVIO 16. Vaihdon merkitys työnhaussa

Kysyttäessä vaihto-opiskelun hyötyä työnhaussa, oli kaksikymmentä vastanneista sitä mieltä, että ulkomailla suoritetusta opintojaksosta on vain positiivista hyötyä työnhakuun. 11 vastanneista oli sitä mieltä, ettei heidän vaihto-opiskelullaan ole ollut merkitystä, kun he ovat olleet työnhaussa. 3 vastanneista ei osannut sanoa, mikä vaikutus vaihdolla on ollut työnhaussa (Kuvio 16).

Näiden vastausten perusteella voidaan sanoa, että työnantajat arvostavat kansainvälistä kokemusta useimmissa tapauksissa. Kansainvälisellä kokemuksella on kuitenkin vaikutusta alasta riippuen. Esimerkiksi hoitoalalla ei työn puolesta ole niin väliä onko opintoja suorit-
tanut ulkomailla vai ei, esimerkiksi verrattuna myynnin alaan, jossa ollaan tekemisissä kansainvälisten yritysten kanssa usein päivittäin.

Kysymyksessä numero 16 kysyimme, miten vaihdossa olleet opiskelijat kokevat kansainvä-
lisen kokemuksen työmaailmassa (Kuvio 17).

KUVIO 17. Kansainvälisen kokemuksen hyödyllisyys työmaailmassa

Vastausvaihtoehdot oli aseteltu asteikolla 1–5, jossa 1 tarkoitti täysin hyödytöntä ja 5 erit-
tään hyödyllistä. Kuten kuvaajasta näkee, arvostavat vaihdossa olleet kansainvälisen koke-
muksen todella hyödylliseksi. Kolmenkymmenen kahden vastaajan mielestä kansainvälinen
kokemus on hyödyllistä tai erittäin hyödyllistä työmaailmassa. Vain pieni osa vastaajista

vastasi, että kansainvälinen kokemus on melko hyödyllistä tai täysin hyödytöntä työmaailmassa.

On tärkeää, että opiskelijat itse kokevat kansainvälisen kokemuksen hyödyksi työmaailmassa, koska muuten vaihto-opiskelu menettäisi merkityksensä. Vaihto-opiskelun perimmäisiä syitä on kokemuksen hankkiminen ulkomailta ja sen mukauttaminen opiskeluun ja työntekoon kotimaassa.

5.1 Tulosten vertailu sukupuolen perusteella

Kun lähdetään vertailemaan eri vastaajaryhmiä, ensimmäiseksi tulee mieleen verrata naisten ja miesten vastauksia keskenään. Kyselyyn vastasi 29 naista sekä 9 miestä, mikä kertoo jo siitä, että naiset lähtevät aktiivisemmin vaihtoon. Miesvastaajista 2 oli liiketalouden opiskelijaa ja 7 opiskeli tekniikan alaa. Naisvastaajista 12 opiskeli liiketaloutta, 4 tekniikkaa, 2 matkailua ja 11 opiskelijaa oli sosiaali- ja terveysalalla. Kun verrataan syitä vaihtoon lähtemiseen naisten ja miesten kesken ei löydy eroavaisuuksia. Molempien sukupuolten joukossa suurimmiksi syiksi vaihtoon lähtemiseen nousivat kiinnostus uusiin kulttuureihin ja uusien kokemusten hankkiminen. Yksi syy vaihto-opiskeluun lähtemiselle, joka tuli esille naisten vastauksissa, mutta ei miesten, oli parisuhteen perässä lähteminen. Kolme kyselyyn vastannutta naista kertoi, että lähti opiskelemaan ulkomaille parisuhteen vuoksi.

Kun jatketaan eri sukupuolten vastausten vertailua keskenään, ei löydetä yhtään kysymystä, jossa vastaukset eriaisivat toisistaan dramaattisesti. Vaihdoissa ilmenneissä ongelmissa naisten vastauksista löytyi yksi, jota miehet eivät olleet maininneet eli ongelmat koulun kansainvälisen toiminnan kanssa. Seitsemällä vastanneella naisella oli ollut ongelmia koulun kansainvälisen toiminnan kanssa, kun yksikään mies ei ollut kokenut tätä ongelmaksi. Tämän kyselyn perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että nais- ja miesopiskelijat Centria ammattikorkeakoulusta ovat kokeneet vaihto-opiskelun pitkälti samalla tavalla.

5.2 Tulosten vertailu eri alojen perusteella

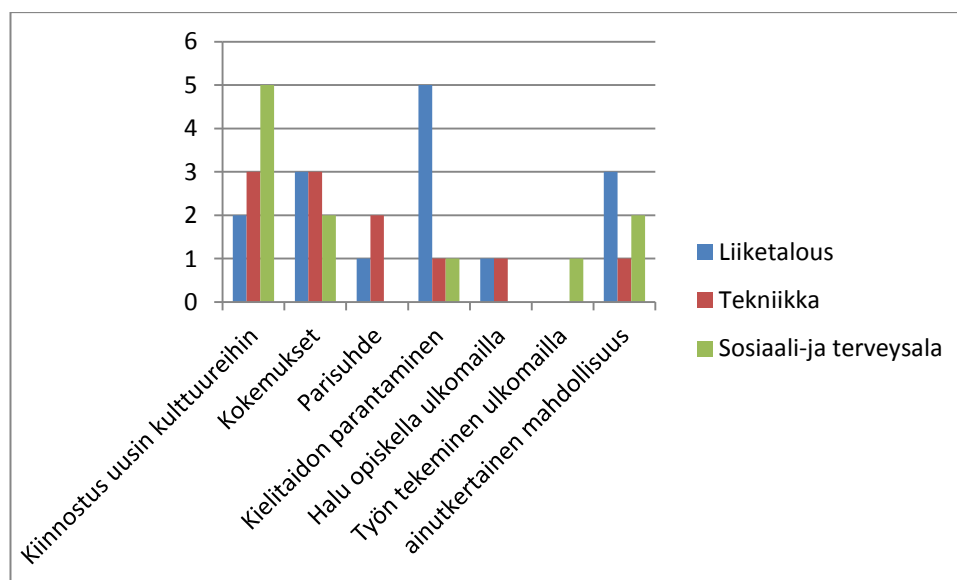
Seuraavassa taulukossa avataan eri alojen opiskelijoiden tarkoitusta vaihtoon lähtemiselle (Taulukko 3).

TAULUKKO 3. Eri alojen vaihdon tarkoitus

	Liiketalous	Tekniikka	Sosiaali- ja terveys- ala
Opiskelemassa	12	6	0
Harjoittelussa	1	3	11
Molemmat	2	2	0

Liiketalouden, tekniikan ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden vaihdon tarkoituksia ver-
ratessa huomataan, että kaikki sosiaali- ja terveysalan opiskelijat, jotka olivat ulkomailla
suorittavat harjoittelujakson eikä opintojaksoa. Sen sijaan liiketalouden ja tekniikan opis-
kelijoista suurin osa oli opiskelemassa. (Taulukko 3.)

Seuraavassa kuviossa on vertailua eri alojen vaihtoon lähtemisen syistä (Kuvio 18).

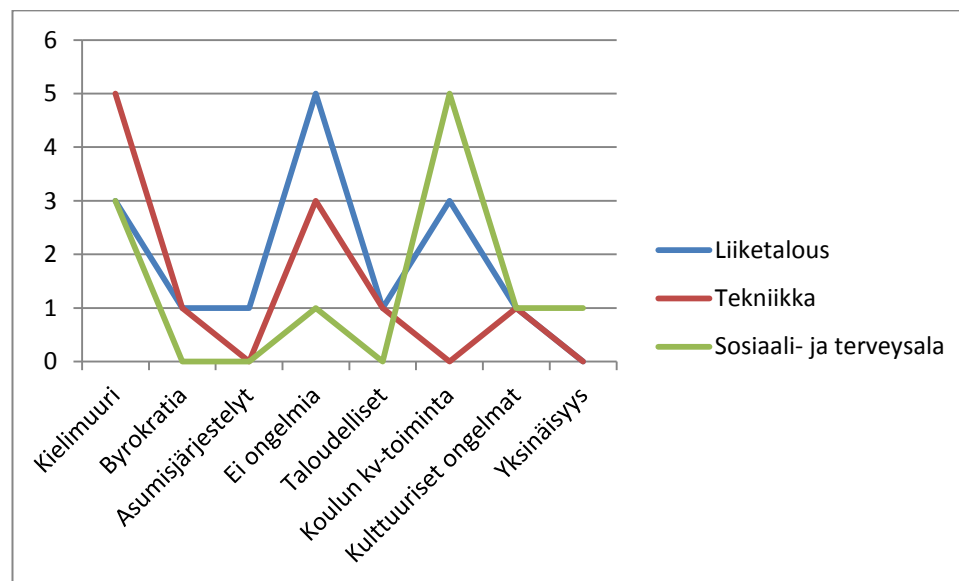

KUVIO 18. Eri alojen syyt vaihtoon lähtemiselle

Eri alojen opiskelijoiden syitä vaihtoon lähtemiseen tarkastettaessa huomataan, että liiketalouden opiskelijoiden suurin syy ulkomaille lähtemiselle on ollut kielitaidon parantaminen, kun tekniikan ja hoitoalan opiskelijoiden suurimmat syyt olivat kiinnostus uusiin kulttuureihin ja uusien kokemusten hankkiminen (Kuvio 18). Liiketalouden opiskelijoiden joukossa seuraavaksi suurimpia syitä vaihtoon lähtemiselle olivat kokemusten hankkiminen sekä vaihdon tuoma ainutkertainen mahdollisuus. Tekniikan ja hoitoalan opiskelijoita vastasi kyselyyn vähemmän kuin liiketalouden opiskelijoita, joten näillä aloilla muut syyt kuin uusien kokemusten hankkiminen ja kiinnostus uuteen kulttuuriin saivat vain muutamia vastauksia. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoista jokainen oli ulkomaille harjoittelussa, mutta vain yksi opiskelija vastasi syyksi ulkomaille lähtemiseen työn tekemisen. Tässä taulukossa matkailualan opiskelijoiden vastaukset on sisällytetty liiketalouden opiskelijoiden vastauksiin, koska heitä oli vain kaksi.

Kuviossa 19 vertaillaan vaihto-opiskelijoiden ongelmia koulutusaloittain.

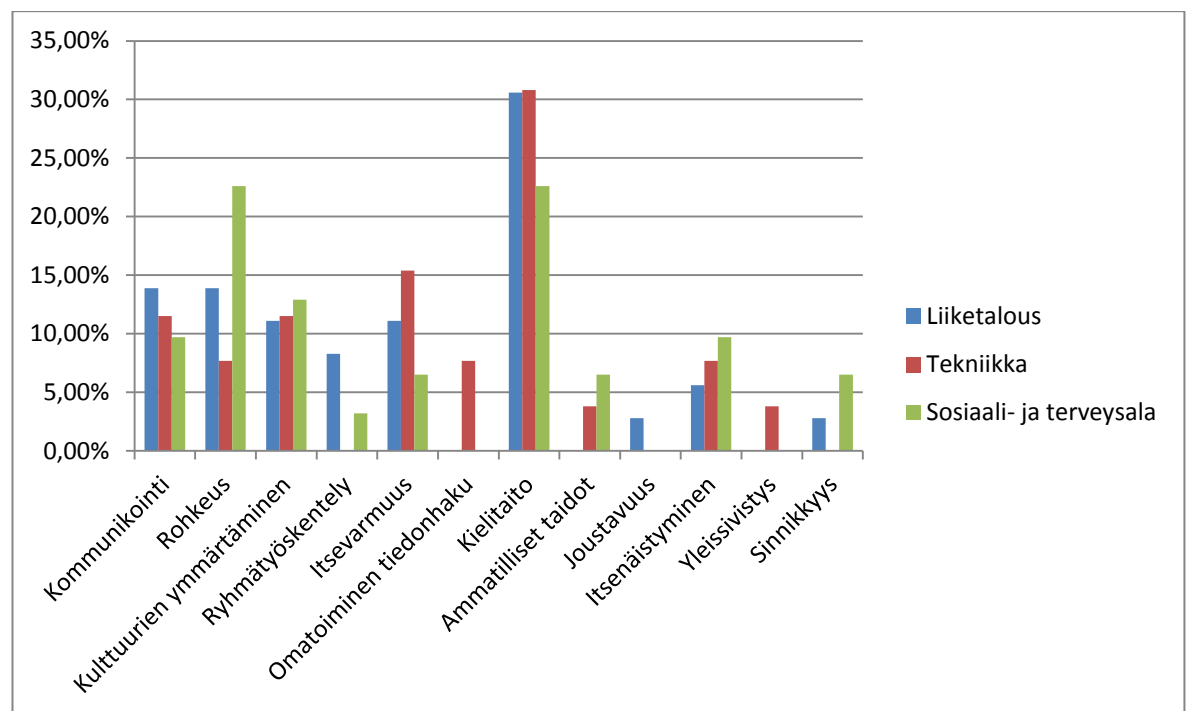

KUVIO 19. Vaihto-opiskelijoiden ongelmat koulutusaloittain

Matkailualan opiskelijat on yhdistetty liiketalouden opiskelijoihin tästä vertailusta. Ongelmia vertailemme huomasimme, että liiketalouden opiskelijoilla on ollut vähiten ongelmia. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat taas olivat kohdanneet koulutusaloista eniten ongelmia koulujen kansainvälisessä toiminnassa (Kuvio 19). Koulun kansainvälisen toiminnan ongelmat koskevat niin vaihtomaan koulua kuin kotimaan kouluakin. Sosiaali- ja

terveysalan opiskelijat liittivät koulun kansainvälisen toiminnan ongelmiin harjoittelun huonon ohjauksen, tiedon saamisen ennen vaihtoa, koulun tietämättömyden vaihtokoh- teesta sekä huonon viestinnän kotimaan ja vaihtomaan koulujen välillä. Sosiaali- ja terve- ysalan opiskelijat kokivat kv-toiminnan lisäksi kielellisiä ongelmia. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijat olivat kaikki harjoittelussa ja näin ollen olivat paljon tekemisissä muiden hen- kolöiden kuin opiskelijoiden kanssa, eikä kaikissa Euroopan maissa englannin kielen osaamiselle ole takuuta. Vain yksi sosiaali- ja terveysalan opiskelija ei kokenut vaihdon aikana minkäänlaisia ongelmia. Kukaan sosiaali- ja terveysalan opiskelija ei kuitenkaan ollut kokenut ongelmia byrokratiassa, asumisjärjestelyissä tai taloudellisissa asioissa. Eni- ten kielellisiä ongelmia koettiin tekniikan alan opiskelijoilla. Tämän selittää ainakin osal- taan tekniikan alaan liittyvä haastava sanasto.

Kuviossa 20 on esillä kehittyneimmät taidot aloittain.

KUVIO 20. Vaihto-opiskelijoiden kehittyneimmät taidot aloittain

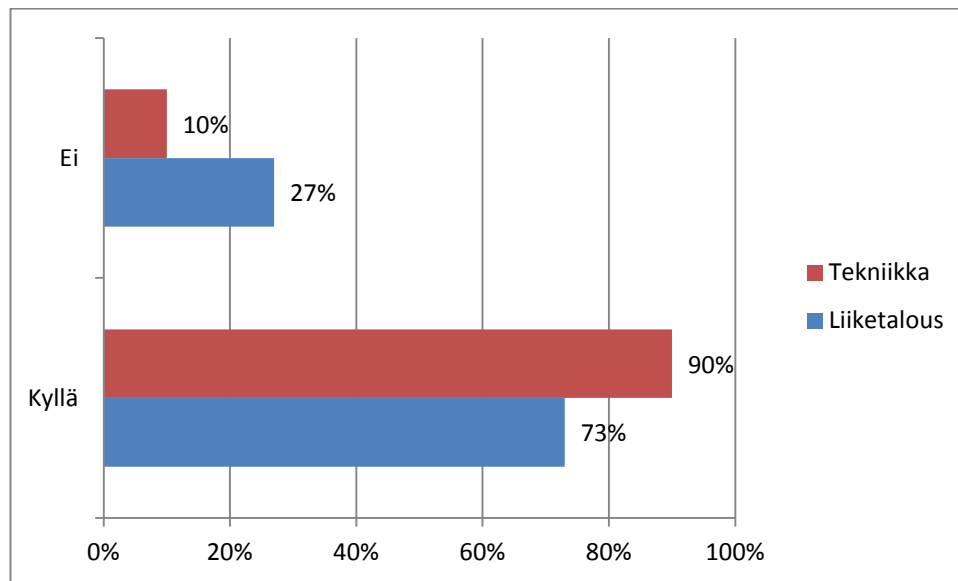
Kysyimme vastaajilta avoimella kysymyksellä kolme omasta mielestään eniten kehittyntä taitoa. Vastaukset muunsimme prosenteiksi, jotta tuloksia olisi helpompi tarkastella. Nopeasti katsoen ei tuloksissa ole hirveästi poikkeamaa aloittain vertailtaessa, mutta eroavaisuuksiakin kyllä löytyy. Liiketalouden ja tekniikan alan opiskelijat kokivat kielitaidon

kehittyneen ominaisuuksista selvästi eniten. Liiketalouden opiskelijoista 30,6 prosentilla oli kielitaito kolmen kehittyneimmän taidon joukossa (Kuvio 20). Tekniikan alan opiskelijoista yli 30 % koki kielitaidon kehittyneen ulkomaanvaihdon aikana.

Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat kokivat rohkeuden ja kielitaidon vahvistuneen eniten vaihtojakson aikana. Liiketalouden ja tekniikan alan opiskelijat kokivat rohkeuden kehittyneen vähemmän kuin sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat. Rohkeuden kehittymiseen voi vaikuttaa se, että sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat olivat kaikki ainakin jossain vaiheessa vaihdon aikana harjoittelussa. Ulkomailla suoritettu harjoittelu voi monelle olla todella kehittävä ajanjakso. Harjoittelussa on pakko olla kanssakäymisessä ulkomaalaisten kanssa, jotka eivät kaikki puhu välttämättä edes englantia.

Tuloksista ”pistää silmään” myös se, että ammatillisten taitojen vahvistuminen ei saa kovinkaan suurta kannatusta vastaajien keskuudessa. Liiketalouden opiskelijoista kukaan ei kokenut ammatillisten taitojen kehittyneen ja tekniikan opiskelijoista vain 3,8 prosenttia oli sitä mieltä, että ammatilliset taidot ovat kolmen kehittyneimmän taidon joukossa. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat olivat kaikki siis työharjoittelussa vaihdon aikana, mutta silti vain 6,5 % koki ammatillisten taitojen kehittyneen. Tähän voi syynä olla se, että terveystieteiden työtavat ja toimenpiteet poikkeavat suomalaisesta sosiaali- ja terveystieteiden työskentelystä. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden avoimissa vastauksissa myös oli myös mainittu, että ammatilliset taidot eivät kehittyneet juuri näiden työskentelyn eroavaisuuksien takia.

Seuraavassa kuviossa vertaillaan kurssien hyödyllisyyttä koulutusaloittain (Kuvio 21).

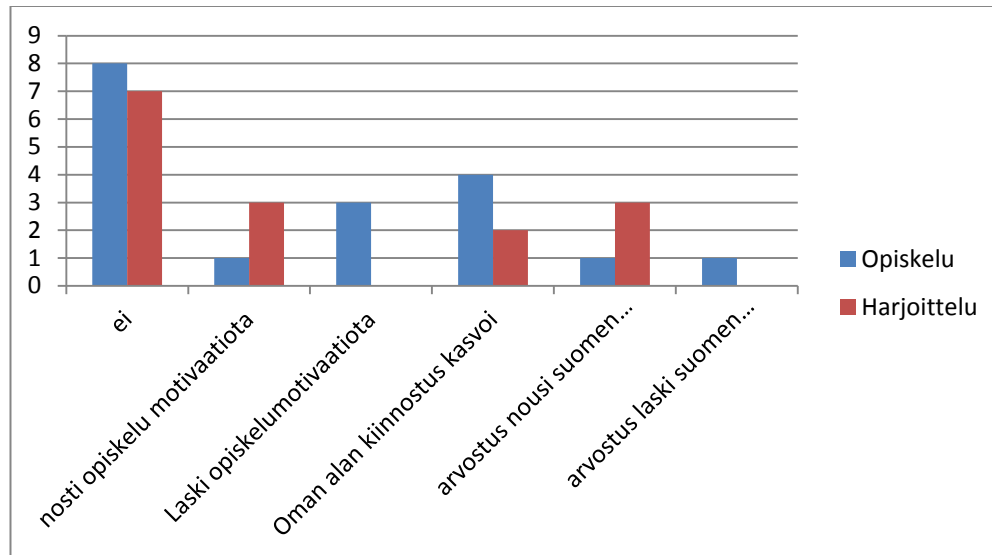
KUVIO 21. Kurssien hyödyllisyys ammatillisesta näkökulmasta koulutusaloittain

Opintojen ammatillista hyödyllisyyttä vertailtaessa aloittain, jätimme sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden vastaukset pois. Tämä johtuu siitä, että vertailupohjaa tältä alalta tähän kysymykseen ei saada, koska terveystieteiden opiskelijoista vain murto-osa suoritti kursseja vaihtoaikanaan.

Tekniikan opiskelijat kokivat 90 prosenttisesti kurssien olleen hyödyllisiä ammatillisesti katsottuna (Kuvio 21). Myös liiketalouden opiskelijat olivat suurimmalta osin sitä mieltä, että kursseista oli hyötyä omaan ammattiin. Molemmilla koulutusaloilla muutamat opiskelijat olivat sitä mieltä, että ulkomailla käydyillä kursseilla sai jopa enemmän oppia kuin Centria-ammattikorkeakoulussa. Opiskelijat olivat myös osittain kokeneet, että ulkomaan kurssit antoivat uutta näkökulmaa omaa alaa kohtaan.

5.3 Tulosten vertailu harjoittelussa sekä opiskelemissa olleiden kesken

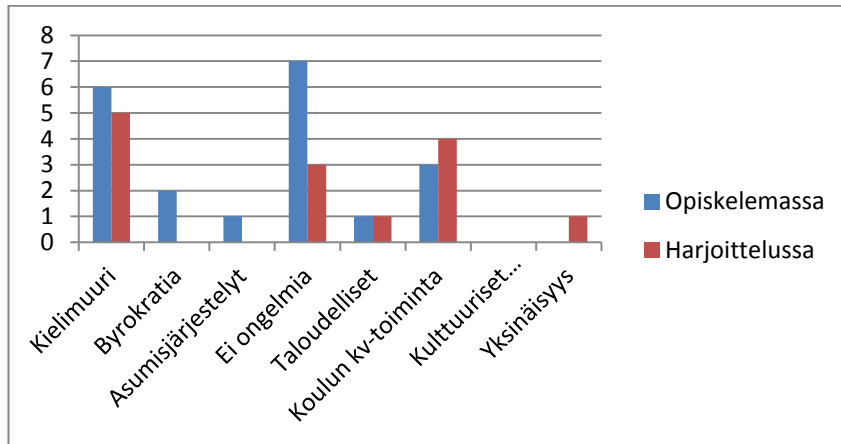
Kuviossa 22 vertaillaan asenteen muutosta opiskelemissa ja harjoittelussa olleiden kesken.

KUVIO 22. Asenteen muutoksen vertailu opiskelemissa ja harjoittelussa olleiden kesken

Kun verrataan keskenään asenteen muutosta opiskeluita kohtaan harjoittelussa ja opiskelemissa olleiden kesken, huomataan että suurimmalla osalla opiskelijoista, riippumatta siitä olivatko olleet opiskelemissa vai harjoittelussa, asenteessa ei ollut tapahtunut muutosta. Opiskelemissa olleiden opiskelumotivaatio oli osin jopa laskenut, kun taas harjoittelussa olleiden motivaatio opiskeluita kohtaan oli noussut. Vaikka kolmella vastaajasta opiskelumotivaatio oli laskenut, niin kuitenkin neljällä opiskelijalla kiinnostus omaa alaa kohtaan oli noussut. Arvostus suomalaista koulutusta kohtaan nousi enemmän harjoittelussa olleiden keskuudessa kuin opiskelussa olleilla. Yksi opiskelemissa ollut vastasi, että arvostus suomalaista koulutusta kohtaan laski (Kuvio 22).

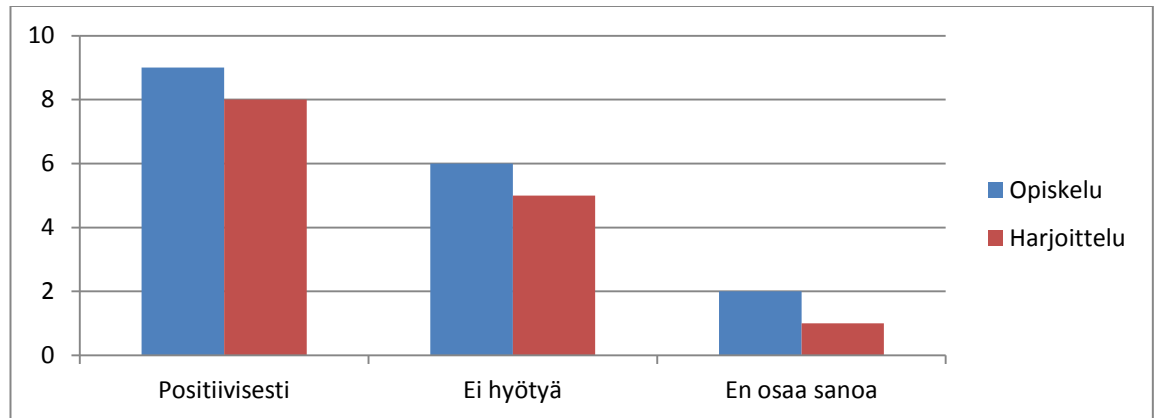
Vertailimme ulkomailla ilmenneitä ongelmia opiskelemissa ja harjoittelussa olleiden välillä ja vertailun tulokset ovat esillä kuviossa 23.

KUVIO 23. Ongelmat ulkomailla opiskelemissa ja harjoittelussa olleilla

Vertailtaessa ongelmia ulkomailla opiskelleiden ja harjoittelussa olleiden välillä huomataan, että harjoittelussa olleet ovat kokeneet enemmän ongelmia kuin opiskelemissa olleet. Suurin osa opiskelemissa olleista vastasi, että eivät olleet kokeneet minkäänlaisia ongelmia, kun taas harjoittelussa olleista vain muutama vastasi näin. Suurin ongelmien aiheuttaja molemmille ryhmille oli ollut kielimuuri, kuten aikaisemminkin on todettu. Kielimuurin jälkeen seuraavaksi eniten ongelmia molemmilla ryhmillä oli koulun kv-toiminnan kanssa. Tässäkään kysymyksessä ei löydy suuria eroja opiskelijaryhmien välillä (Kuvio 23).

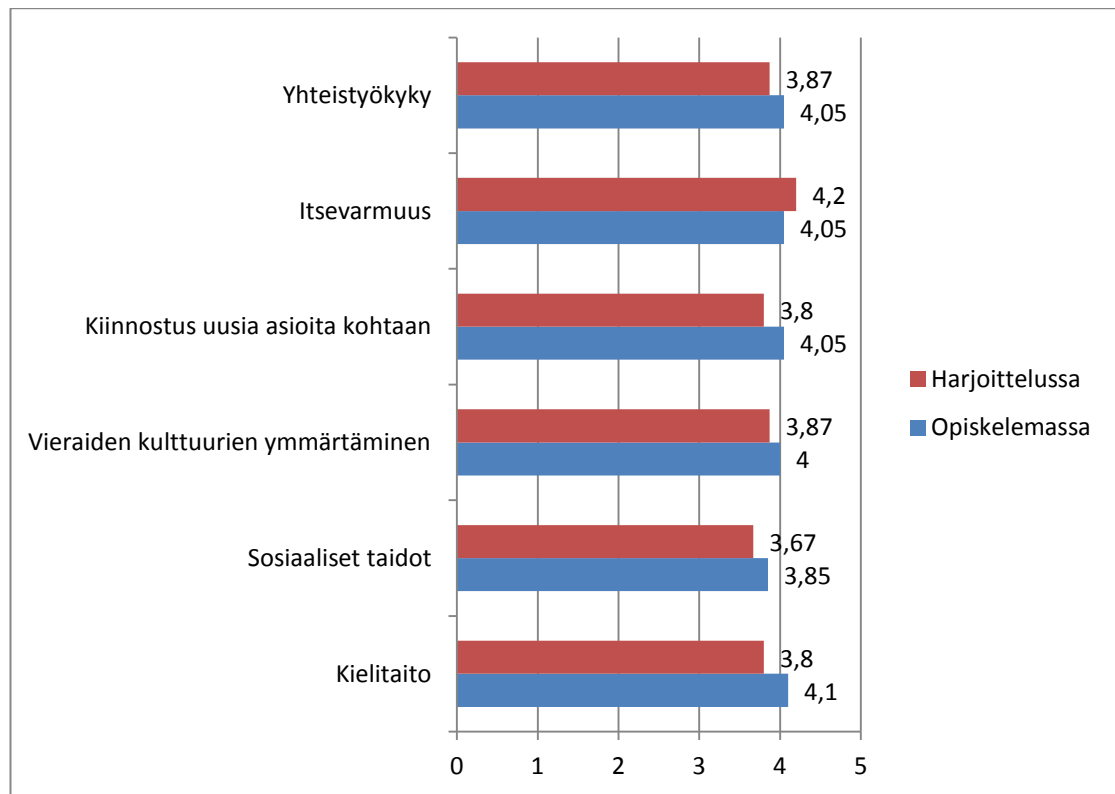
Kuvio 24 esittää opiskelemassa ja harjoittelussa olleiden mielipiteitä vaihdon tuomasta merkityksestä työnhakuun.

KUVIO 24. Vaihdon merkitys työnhaussa

Kun kysyimme ulkomailla olleilta opiskelijoilta mielipiteitä vaihto-opiskelun hyödyistä heidän työnhakuunsa, vastasi suurin osa molemmista ryhmistä vaihto-opiskelulla olleen positiivinen vaikutus työnhakuun (Kuvio 24). Ne vastaajat, jotka eivät kokeneet saaneensa ulkomaan opinnoista hyötyä työnhakuun lisäsivät vastauksiinsa, että ovat työllistyneet työpaikkaan, jossa ei ole tarvetta kansainväliselle kokemukselle. Toisaalta muutamat vastaajista sanoivat saaneensa pysyvän työpaikan ulkomailta vaihto-opiskeluiden jälkeen.

Opiskelu- ja harjoittelujakso eroavat sisällöltään ja näiden aikana toimitaan eri tehtävien parissa. Seuraavassa kuviossa on esillä, miten opiskelijoiden ja harjoittelijoiden kehittyneet taidot eroavat toisistaan (Kuvio 25).

KUVIO 25. Taitojen kehitys

Taitojen kehityksessä laskimme vastausten keskiarvot, koska vastaajia oli harjoittelijoiden ja opiskelijoiden osalta eri määrä. Arvosana 1 vastasi sitä, että taito ei ollut kehittynyt yhtään ulkomaanvaihdon aikana. Arvosana 5 taas tarkoitti taidon kehittyneen todella paljon. Opiskelijoiden ja harjoittelijoiden taitojen kehityksessä ei numeraalisesti ole suuria eroja, mutta opiskelijat olivat mielestään kehittyneet kaikilla osa-alueilla enemmän pois lukien itsevarmuuden (Kuvio 25). Harjoittelussa olleiden itsevarmuuden kehittymiseen on varmasti vaikuttanut työskentely uudessa kulttuurissa. Kun tekee töitä ulkomailla, on pakko rohkaistua puhumaan paikallisten työtovereiden kanssa. Harjoittelijoiden on myös pakko oppia sekä tehdä uusia asioita töissä. Kun on haasteista huolimatta onnistunut kommunikoimaan ja tekemään haastavia asioita on myös itsevarmuus parantunut samalla.

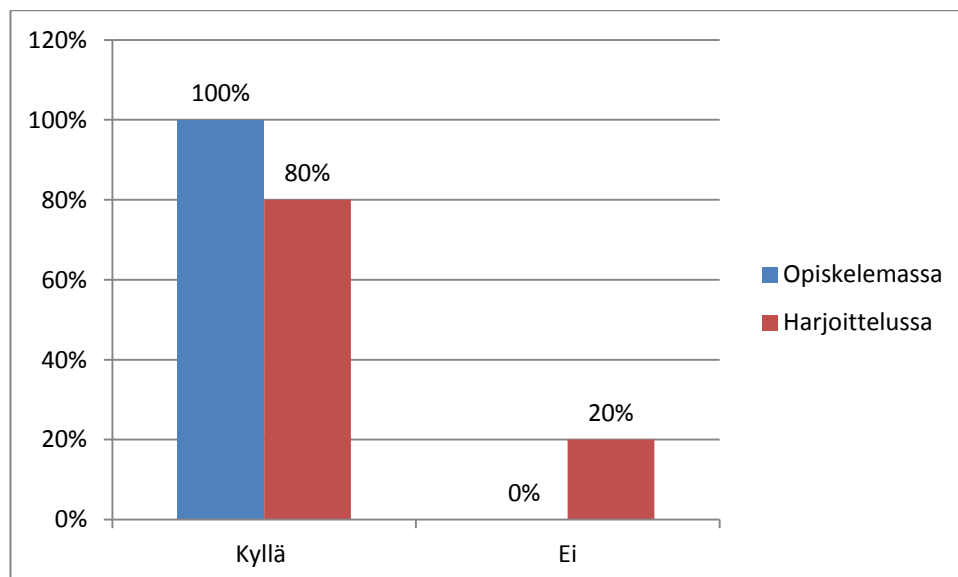

Alhaisimman keskiarvon harjoittelijoilla saivat sosiaaliset taidot. Tähän voi vaikuttaa se, että Erasmus-harjoittelussa olevat opiskelijat eivät välttämättä ole niin paljon tekemisissä muiden opiskelijoiden kanssa. Ne jotka ulkomaanvaihdon aikana ovat pelkästään opiskellessa, ovat puolestaan suurimman osan ajastaan kanssakäymisessä muiden maiden opiskelijoiden kanssa.

Yksi asia, jonka olisi olettanut harjoittelijoiden kokeneen kehittyneen enemmän kuin opiskelijoilla, on yhteistyökyky. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaikka ero ei mikään suuri olekaan. Opiskelijoiden yhteistyön suuremman kehityksen voi aiheuttaa se, että opiskelijat ovat paljon tekemisissä ulkomaalaisten oppilaiden kanssa esimerkiksi ryhmätöiden parissa.

Vieraiden kulttuurien ymmärtämisen kehitys on molemmilla ryhmillä lähes sama. Harjoittelijoiden vastauksista tuli keskiarvoksi 3,87 ja opiskelijoilla keskiarvo oli tasan 4. Kursseja suorittaneet oppilaat ovat voineet käydä opintoja liittyen vaihtomaan kulttuuriin, mikä voi olla eräänä syynä opiskelijoiden parempaan keskiarvoon.

Kuviosta 26 ilmenee, kuinka halukkaita harjoittelussa ja opiskellessa olleet opiskelijat olisivat työskentelemään ulkomailla ja sen vertailua.

KUVIO 26. Harjoittelijoiden ja opiskelijoiden halukkuus työskennellä ulkomailla

Ulkomaanvaihdossa pääasiassa opiskelleiden vastaajien halukkuus työskentelyyn ulkomailla oli yksimielinen. Koko kyselyssäkin ainoastaan kolme ihmistä oli sitä mieltä, että he eivät olisi halukkaita työskentelemään ulkomailla. Nämä kaikki kolme vastaajaa olivat vaihtonsa aikana harjoittelussa. Harjoittelijat olivat jo tietenkin nähneet, minkälaista työelämä on ulkomailla. Erasmus-harjoittelussa olleistakin kuitenkin 80 prosenttia oli sitä mieltä, että olisi halukas tekemään töitä Suomen ulkopuolella (Kuvio 26).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

Suomalainen korkeakouluyhteisö kansainvälistyy kovaa vauhtia. Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, miten ulkomailla suoritettu opiskelu- tai harjoittelujakso vaikuttaa opintoihin ja työllistymiseen valmistumisen jälkeen.

Kysely lähetettiin yhteensä noin 120 entiselle ja nykyiselle Centria ammattikorkeakoulun opiskelijalla, jotka ovat olleet vaihdossa Erasmus-ohjelman kautta. Vastauksia saatiin 38, johon voimme olla hyvin tyytyväisiä.

Tutkimustulokset olivat suurimmaksi osaksi odotettuja eikä minkään kysymyksen kohdalla tullut esiin mitään todella yllättävää. Yksittäisissä vastauksissa näkyi poikkeamaa yleiseen linjaan, mutta yhdenkään vastaajan vastauksista ei tullut ilmi, että vaihto-opiskelu olisi ollut hyödytöntä.

Vaihto-opiskelun tuomista hyödyistä on tehty viime vuosina monia tutkimuksia sekä kyselyitä laajemmalle määrälle opiskelijoita, kuin meidän tutkimuksemme, mutta tulokset ovat samansuuntaisia. Vaihto-opiskelun tuomia hyötyjä, joita myös tässä tutkimuksessa tuli esille, ovat kielitaidon parantuminen, rohkeuden ja itsevarmuuden kehittyminen, muiden kulttuurien ymmärtäminen paremmin sekä kommunikointitaitojen kehittyminen. Nämä taidot ovat myös tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltyjä taitoja, joita työnantajat arvostavat työnhakijoilla erityisesti, kun kyseessä on työ, jossa kansainvälisyys on osa työnkuvaa. Sen lisäksi ne ovat perustaitoja, joita tarvitaan työmaailmassa työpaikasta riippumatta. Kyselyymme vastanneista viisi sanoi tällä hetkellä työskentelevänsä ulkomailla ja muutenkin suurin osa vastasi vaihto-opiskelun olleen positiivinen asia työnhaussa. Näiden faktojen perusteella voidaan sanoa, että vaihto-opiskelulla on positiivista vaikutusta työnantajien silmissä.

Kun tiedustelimme ongelmista, joita vaihdossa olleet olivat kokeneet, oli kielimuuri suurin ongelma joka tuli esiin. Tämä oli odotettua, mutta seuraavaksi eniten ongelmia Centrian opiskelijoille oli tuottanut koulujen kansainvälinen toiminta. Tämä yllätti meidät, koska itsellämme ei vaihdon aikana ollut ongelmia kyseisen asian kanssa. Kaikki vastaajat, jotka olivat kokeneet koulun kansainvälisen toiminnan ongelmaksi, olivat SOTE-alan harjoitteli-

joita. Heidän mielestään heitä ei oltu informoitu tarpeeksi hyvin ennen vaihtoa ja vaihdon aikana, eikä vaihtokoulu ollut tarpeeksi perillä heidän asioistaan eikä tukenut heitä pääsemään alkuun vieraassa maassa. Muiden maiden toimintakulttuurit voivat olla hyvinkin erilaisia kuin Suomessa, jolloin vaihto-opiskelija voi kokea jääneensä yksin joissakin tilanteissa, jos koululta ei ole tullut tarpeeksi tukea ennen vaihtoon lähtöä. Nämä toki ovat yksittäistapauksia ja voi olla, että joku muu samanlaisessa tilanteessa ei olisi kokenut näitä ongelmiksi.

Tätä opinnäytetyötä arvioidessa voidaan sanoa, että työ onnistui kaiken kaikkiaan hyvin. Teoriaosuudessa käsitelimme kansainvälistymisaihetta monelta eri lähestymissuunnalta ja omasta mielestämme tarpeeksi laajasti. Teoriaosuutta olisimme voineet suunnitella etukäteen enemmän ja tutustua vieläkin laajemmin aihealueen kirjallisuuteen. Tutkimuksemme saimme hyvin vastaajia huomioiden senkin, että joukossa oli suuri osa jo valmistuneita opiskelijoita. Ainoa ongelma, joka tuli esille vastauksia analysoitaessa olivat avoimet kysymykset. Avointen kysymysten analysointi ja läpikäyminen oli aikaa vievää ja tuotti paljon lisätyötä. Kyselyä tehdessämme meidän olisi kannattanut tehdä suuremmasta osasta monivalintakysymyksiä, mikä olisi helpottanut analysointia ja vastausten lokerointia. Jälkeenpäin ajateltuna kysymyksiä olisi voitu myös muotoilla eri tavalla ja muutaman kysymyksen olisi voinut vaihtaa.

Opinnäytetyötä parityönä tehtäessä on ajanhallinta ja sen suunnittelu erityisen tärkeää. Tässä onnistuimme mielestämme hyvin ja työ tuli ajallaan tehdyksi, vaikka tälläkin osa-alueella olisi ehkä ollut vielä parantamisen varaa.

LÄHTEET

Centria. 2013. Centria International. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://web.centria.fi/Page.aspx?id=741&p1=44&p2=741> . Luettu 5.10.2014

CIMO. 2013. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.cimo.fi/nakokulmia/tietoa_ja_tilastoja/opiskelijoiden_ja_oppilaitosten_kv-liikkuvuus/opiskelijoiden_liikkuvuus. Luettu 1.11.2014.

International exchange erasmus student network. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.esn.org/content/erasmus-programme>. Luettu 27.10.2014.

Euroopan komissio. 2014. Lehdistötiedote. Www-dokumentti. Saatavissa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1025_fi.htm. Luettu 3.11.2014.

Garam, I. 2007. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2006. Helsinki: CIMO publications

Garam, I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä. Työnantajien näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15451_opiskelijoiden_liikkuvuus_tyoelama.pdf. Luettu 15.10.2014.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Lasonen, J. 2005. Monikulttuurisuus ja kansainvälistyminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/article/viewArticle/870/719>. Luettu 25.9.2010

Leppänen, J., Lähdemäki, J., Mokka, R., Neuvonen, A., Orjasniemi, M. & Ritola, M. 2013. Piilotettu osaaminen. Helsinki: Demos.

2014. Tutkintojen vastaavuus ja tunnustaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.maailmalle.net/opiskelu/tutkintojen_vastaavuus. Luettu 10.10.2014.

Myllykoski, K. 1997. Maailmalle opiskelemaan. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012. Koulutuksen kansainvälistyminen. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/koulutuksen_kansainvaelinen_yhteistyoe/index.html?lang=fi. Luettu 15.10.2014.

Saarikallio-Torp, M. & Wiers-Jensen, J. 2010 Nordic students abroad. Student mobility patterns, student support systems and labour market outcomes. Helsinki: Kela Research Department.

Vahvaselkä, I. 2009, Kansainvälinen liiketoiminta ja markkinointi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vaihto-opiskelusta lisäpotkua urahaaveisiin. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.opiskelijavaihto.fi/> Luettu 2.12.2014

Vaihto-opiskelu ulkomailla. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.opiskeleulkomailla.fi/Vaihto_opiskelu_d5843.html Luettu 1.10.2014.

Kysely vaihto-opiskelusta

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

2. Mikä on/oli koulutusalaasi?

- Liiketalous
- Tekniikka
- Sosiaali- ja terveysala
- Humanistinen ja kasvatustieteiden ala
- Kulttuuri

3. Missä olit vaihto-opiskelussa?

---

4. Milloin olet ollut vaihdossa?

- 2009/2010
- 2010/2011
- 2011/2012
- 2012/2013

2013/2014

5. Olitko ulkomaanvaihdon aikana..?

Opiskelemassa

Harjoittelussa

Molemmat

6. Mitkä tekijät saivat sinut hakemaan vaihto-opiskeluun?

---

7. Kerro minkälaisia ongelmia kohtasit vaihdon aikana?

---

8. Miten ulkomaan opinnot kohtasivat kotimaan opintojesi kanssa?

---

9. Olivatko ulkomailla käydyt kurssit hyödyllisiä ammatillisten opintojen näkökulmasta?

---

10. Miten ulkomaan opinnot vaikuttivat kotimaan opiskeluihin? Jätkö jälkeen opinnoissasi?

---

11. Muuttiko ulkomailla opiskelu asennettasi koulunkäyntiä ja omaa alaa kohtaan? Miten?

---

12. Mainitse kolme asiaa joissa kehityit ulkomaanvaihdon aikana?

---

13. Miten seuraavat taidot kehittyivät ulkomaanjakson aikana? 1=ei yhtään, 5=Todella paljon

1 2 3 4 5

Kielitaito

○ ○ ○ ○ ○

Sosiaaliset taidot

Vieraiden kulttuurien ymmärtäminen

Kiinnostus uusia asioita kohtaan

Itsevarmuus

Yhteistyökyky

14. Olisitko halukas työskentelemään ulkomailla?

Kyllä

Ei

15. Mikäli olet töissä tai olet hakenut töitä, niin miten ulkomaanvaihtojakso on vaikuttanut työnhakuprosessiin?

---

16. Kuinka hyödyllisenä koet kansainvälisen kokemuksen työmaailmassa? 1= Täysin hyödytöntä 5= Erittäin hyödyllistä

1

2

3

4

5